

Мавлид шариф (таржима)

05:00 / 14.03.2017 54838

Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳим

Ўзининг сўнги Расулини оламларга раҳмат қилиб юборган Аллоҳ талога ҳамду санолар бўлсин!

Инсониятнинг саййиди, фаҳри коинот, Расулимиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга ва у зотнинг покиза оилаларига ҳамда фидокор асҳобларига дурудун саловатлар бўлсин!

Рабиулаввал ойида, хусусан ушбу ойнинг ўн иккинчи кунинда мавлид маросимлари ўтказиш ва бу маросимларда мавлид асарларидан ва сўз усталарининг наъту мадҳларидан ўқиб, суюкли Расулмиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг таваллуд ойларини тантали равишда ўтказиш мусулмон оламида тақрибан минг йилдан бери давом этиб келаётган анъаналардан бири ҳисобланади. Ислом оламининг ажралмас қисми бўлган жонажон Ватанимизда ҳам бу анъана ўзига хос услубда ўтказиб келинган. Бизда энг кўп тарқалган мавлид асари Жаъфар Барзанжий раҳматуллоҳи алайҳининг «Иқдул-жавҳар фи мавлиди ан-Набий ал-Азҳар» (Порлоқ юзли Набийнинг мавлидлари хусусидаги гавҳар маржон) номли асаридир. Бу китоб бизда шунчалик кенг тарқалганки, халқ ўртасида мавлид дейилса, фақат шу асар тушуниладиган бўлиб қолган.

Ёшлигимизда ушбу асарнинг бир қисмини ёдлаган эдик. Турли мавлид маросимларида уларни ўқиб юрар эдик. Кейинроқ уларнинг мазмунини ўрганишга ҳам қизқиш ортиб борди. Бу асарнинг бир қатор шарҳлари борлигини кўриб, уларни ўқигач, халқ орасида кенг тарқалган ушбу қасиданинг маъноларини кўпчиликка улашиш истаги туғилди. Чунки кўплаб йиғинларда анинг айрим бандлари ўқиб, тингланганда, уларда нима дейилаётганини на ўқувчилар, ва на тингловчилар тушунмаётганини кузатиб юрилар эди. Бу эса мавлид тушунчасига тамоман зид ҳолат эди.

Аллоҳнинг инояти билан бу йил Рабиулаввал ойида ушбу мавлид китобини қўлдан келганча таржима қилиш насиб бўлди. Ушбу камтарона уринишни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг таваллуд ойларига бир тўхфа бўлишини умид қилиб, кейинроқ, Аллоҳ насиб қилса, керагича кенгроқ

шарҳлаб, сиз азизларга тақдим қилишни ният қилган ҳолда, ҳозирча бор таржимани эътиборингизга ҳавола қилмоқчимиз. Фикр ва мулоҳазаларингизни кутиб қоламиз.

Ўрни келганда шуни таъкидлаш жоизки, ушбу таржимада асар деярли сўзма-сўз таржима қилинган бўлиб, фақат айрим ўринларда баъзи изоҳлар берилган, холос. Шу боис, асардаги айрим хабарларнинг далиллари ҳам, уларнинг қанчалик илмий асосга эгаллиги ҳам ёритилмаган. Аллоҳ насиб қилса, китобни шарҳлашда бу жиҳатга алоҳида эътибор берилади.

Ҳасанхон Яҳё Абдулмажид

كِرَابٌ وَّ مَلَسَ وَّ لَصَّ مَّهْلَلًا لَّيْلَعُ كِرَابِيَّ وَ مَلَسِيَّ وَ يَلَصِيَّ نَمَلٌ دَعَسَ اَهُمِّيَعَنَ وَ هُنَّ جَلَا
عَلَّيَّ

Жаннат ва унинг неъматлари (Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламга) салоту салом, барака тилайдиган кишилар учун бахту саодатдир.

م-ي-ح-ر-ل-ن-م-ح-ر-ل-ه-ل-ل-م-س-ب

Меҳрибон ва раҳимли Аллоҳ номи билан бошлайман.

БИРИНЧИ АТР МУҚАДДИМА

هَالِوَا وَ هَالَانَا مَ يَلَعَتَا كَرَبَلَا ضَيَفَ اُرْدَتْسُمَّ هِيَلَعَلَاتَا اذَلَا مَسَابَ اَلْمَالَا اِيَدَتَبَا

Олий Зотнинг номи ила имлони бошлар эканман, У Зотдан бизга берган ва бизни эга қилган неъматлари устига яна файзу баракотларни мўл-кўл қилиб беришини сўрайман.

هَآيَاطْمَلِيْمَجْلَزِكُشَلَا نَمَآئِطْتُمْ هَآيَنَهَآ غَآسُ هُدْرَاوَم مَدْمَحَب يِّنَتَاو

Иккинчидан, чиройли шукр уловларига минганча, обгиридан олинган суви ютумли ва ҳазми енгил бўлган ҳамдларни айтаман.

Обгир – дарё ва анҳорлардан сув олишга мосланган махсус жой.

يَفِيْلَقْتَنُمُ الْاِيْلَوَالْمَدَّقَاتِلْبَابِ فَوْصَوْمَلِرُوْنَلَا يَلَعُمَلَسْأَوِيْلَصْأَو
هَابَجَلَاوَمَيْرَكُْلَارْعُْلَا

Илгарилик ва биринчилик васфи ила сифтланган, улуғвор бўлган порлоқ манглайларда, пешоналарда кўчиб юрувчи Нурга (Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга) саловату саломлар айтаман.

هَبَآحْصَلَا مُغَيَوَآي وَبَلَلَا هَرَهْاطَلَا زَرْغَلَا صُحَي أَنَاوْضُر يَلَاغَتَ هَلَلَا حَنْمَتَسْأَو
هَالَاوَنَمَوَعَابَتَاَلْأَو

Аллоҳ таолодан набавий, пок аҳли байтга хос бўлган ҳамда саҳобаю тобеинлар ва уларни дўст тутганларни ўз ичига оладиган розилигини тилайман.

طَطِيْحَ يَفِيْةَاوَعُْلَا نَمَاطْفَحَ وَآيَلَجَلَا حَاصْأَوْلَا لُبْسَلَا كُؤُلْسَلَا ةَايَاَدَهَآ دَجْتَسْأَو
هَاطُخَ وَإِطُخَلَا

У Зотдан яна очиқ-ойдин, равшан йўлларда юришга ҳидоят қилишини ҳамда хатокорлик ўринларида ва йўлларида адашиб юришдан сақлашини ёлвориб сўрайман.

فِيْرَشَلَا بَسَّنَلَا نَمَاطَان ةَايَرْقَبَعَا أَنَا سَحَا دُوْرُبِّي وَبَلَلَا دِلْوَْمَلَا ةَصْقَنَم رُشْنَاو
هَالْحَبُعْ مَآسْمَلَا يَلَحْتَاَذْقَعَا

Мен ўша улуғ насабдан безакларини қулоқлар ўзига зийнат қилиб тақиб оладиган бир мунчоқ тизиб, набавий мавлид* қиссасидан гўзал ва ғаройиб бир чопон қилиб тарқатамоқчиман.

*«Мавлид» аслида туғилиш, туғилган вақт ва пайт деган маъноларни англатади. Бу сўз кўпинча Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг туғилишларига ва уни нишонлашга нисбатан ишлатилиб, кейинроқ шу йиғинларда ўқиладиган Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг сийратларига доир қисқача маълумотларни ўз ичига олган, маълум жанрдаги рисоалар учун ҳам қўлланиладиган бўлиб қолган. Бу ерда айнан шу маъно назарда тутилган.

У Ҳошимнинг ўғлидир. Унинг исми Амрдир. У Абдуманнофнинг ўғлидир. Унинг исми Муғирадир. У олийжаноблиги сабабли юксакликка етишиш нисбати берилган киши эди.*

*Ушбу охирги жумла айрим нусхаларда тушиб қолган.

نَا لِيَا لِيَا صَوَّلَا عَاضُ قَدَالَ بِي فِي صَا قَتَلِي صَقَبِي مَسَّ عَمَّ حُمُّ مَسَّ أَوْ صَقَدْنَا
هَامَحَ أَمَحَ فَمَزَتْ حُمُّ لِمَحَلِّيَا لِيَا لِيَا عَاتُ هَلَلَا دَاغَا

Муғира Қусайнинг ўғли. Унинг исми Мужаммиъдир. Аллоҳ уни ҳурматли қилиб қўйилган Ҳарамга қайтариб, дахлсизлигини ҳимоя қилгунича, у ердан узоқда жойлашган Қузоъа* юртида бўлгани учун «Қусай»* деб номланган.

*Қузоъа – Ямандаги шаҳарлардан бири.

*«Қусай» четдаги, узоқдаги деган маъноларни билдиради.

هُمَّ سَأَوْ رَوْ فَنَبَا بِلَاغِنَا بِي وَيُولُنَا بِلَاغِنَا بِي أَمَّا رَمْنَا بِي مِي كَحُ هُمَّ سَأَوْ بَالَكْنَا
رِي تَكَلَّلَا هِي لَحَنَجَ أَمَّا كُنَا نَا نَا وَ هِي شَرُّ قُلَانَا وَ طُبُّ لَبَسْنَا هِي لَأَوْ شَرُّ رُق
هَاضَتْ رَأَوْ

Қусай Килобнинг ўғли. Унинг исми Ҳакимдир. У Мурранинг ўғли, у Каъбнинг ўғли, у Луайнинг ўғли, у Фолибнинг ўғли, у Фихрнинг ўғлидир. Фихрнинг исми Қурайшдир. Қурайш уруғлари унга нисбат берилади. Ундан юқориси, кўпчилик мойил бўлиб, рози бўлганидек, Кинонийлардир.

نَمُّ لَوَا وَ هُوَ سَأِي لَانَا بَا كَرُ دَمْنَا بَا مَمِّي زَخْنَا بَا نَا نَا كْنَا بَا رُضْنَا لَانَا بَا كَلَامْنَا
مَلَسْنَا وَ هِي لَعَلَّ لِيَا لِيَا صِي بِي بِنَا لَانَا هَبُّ لِيَا صِي فِي عَمَّ سَا وَ هِي مَحَلِّيَا بَا حَرَلَا لِيَا لَانَا دَبُّ لِيَا
هَابَلَّ وَ لِيَا لِيَا عَاتُ هَلَلَا رَكْنَا

Фихр Моликнинг ўғли, у Назрнинг ўғли, у Кинонанинг ўғли, у Хузайманинг ўғли, у Мудриканинг ўғли, у Илёснинг ўғлидир. Илёс биринчи бўлиб Ҳарам майдонларига баданаларни* ҳайдаб бориб, қурбонлик қилган кишидир. Унинг пуштида Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Аллоҳ талони зикр қилиб, талбия* айтганлари эшитилган.

*Бадана – қурбонликка атаб семиртирилган туя ва қора мол.

*Талбия – ҳаж ва умрада «Лаббайкаллоҳумма лабайк. Лаббайка, ла шарика лака лабайк. Иннал-ҳамда ван-неъмата лака вал-мулк, ла шарик лак» иборасини айтиш.

هُدًى رَاوِي قَارِعًا لَأَنْ يَزِلَّ دَرَوًا. ۞ لِيَهْلِكَ لِحَافِ سُنْمٍ يَلْعَا تَهْلِلُ أَرْطَبِ سَنَنْ مَوْبٍ مَرْكَأُو
هَؤُورٍ وَيَنْهَلُ هَدْرُومٍ يَفِ

Нақадар шарафли насабки, Аллоҳ таоло уни жоҳилиятнинг бузуқликларидан пок қилиб қўйибди?! Зайниддин Ироқий «Ал-Мавридул-ҳаний фи мавлидис-саний» номли китобида ўзининг бу борадаги бир хабарини келтириб, ривоят қилган.

Бу ерда имом Байҳақий Муҳаммад ибн Алийдан ривоят қилган қуйидаги ҳадис назарда тутилган:

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам дедилар: «Албатта Аллоҳ азда важалла мени никоҳдан дунёга келтирди, зинодан дунёга келтирмади».

وَمَسَّ إِلَّ أَنْ وَصَّ دَاخِمَ الْإِبَابَا ۞ دَمَّ حُمَلٌ مَّ أَرْكَؤَلِ الْإِطْفَاحِ

وَمَأُو هِي بَأَى لَى لَى وَمَدَأَى نَم ۞ رَاعُ مُمْؤَبِ صُي مَلَفَ حَافِ سَلَا أُو كَرَت

Аллоҳ Муҳаммад алайҳиссаломни икром қилароқ, у зотнинг номларини муҳофаза этиш учун буюк бобларини Ўз паноҳида асради. Улар Одамдан то у зотнинг ота-оанларигача – барчалари бузуқликка яқин ҳам келишмади.

Изоҳ: Бу икки байт Ҳофиз Ибн Носириддин Димашқийнинг (777-842х/1375х1438м) қасидасидан олинган.

دَبَعَنْ يَنْبَحِ يَفُ هُرْدَبَ رَدَبَ وَ. ۞ هِي هَلْ أَمْ هُرْغَرِي رَاسَا يَفِ هُوْبُّ نَلَا رُونُ يَرْسُ هَارَسِ
هَلْ لَلَا دَبَعُ هَنْبَاؤُ بَلْ طُمْلَا

Булар кўркам манглайларининг чизиқларида нубувват нури оққан даҳолардирлар. У зот алайҳиссаломнинг тўлин ойлари Абдулмутталиб ва унинг ўғли Абдуллоҳнинг пешонасида ярқираб зоҳир бўлди.

كِرَابَ وَ مَلَسَ وَ لَصَّ مُمْؤَلَلَا مِلَسَتَ وَ هَالَصَّ نَمَّ يَدَشِ فَرَعَبَ مَرْكَؤَلَا هَرْبَقُ مُمْؤَلَلَا رَطْعِ
هِي لَعِ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

УЧИНЧИ АТР
ҲОМИЛА ДАВРИ

هَوَتْ رُؤُوسَ بَاطِنٍ وَرُؤُوسَ جُوهٍ رَأَتْهُ لَمَّا دَارَ الْمَلَو
هَانَ عَمَّو

Аллоҳ таоло Ўзининг Муҳаммадий ҳақиқатини рўёбга чиқаришни, у зотни жисман ва руҳан сурату маънолари билан зоҳир қилишни ирода қилганда,

أَمْ أَنْوَكْتَ نَبِيَّ بِيْحُجْمِ الْجَبْرِ قَوْلِ الْأَصْحَ وَ هِي رَهْزَلَةٌ مَدْفَعَةٌ نَمَّوَرَقَمَ يَلِيْلٍ هَلَقَن
هَافَطْصُمَل

уни Омина Зухриянинг садафидаги қароргоҳига кўчирди. Қарибу Мужиб Зот уни Ўзи сайлаб олган бандасига она бўлиш учун ажратиб олди.

بَبُؤْبُؤَلٍ بَبَصْلُكَ أَبَصَو هِي تَأْذِلٌ هِرَاؤُنْ أَلْ هَوْلٌ مَحَبَّ ضَرَّأَلْ أَوْتِ أَوَامِّ سَلِيْفِ دُونََو
هَافَصْمُؤَسَن

Унинг Мустафо соллаллоҳу алайҳи васалламнинг зотий нурларига ҳомиладор бўлгани ҳақида осмонлардаю ерда жар солинди. У зотнинг сабосининг майин шаббодасига ҳар бир ошиқ талпиниб қолди.

يَنْدَاؤُ رَامُ ثَلَاثَ عَشْرِيْنَ أَوْ هِي سُدُنُ سِ الْإِلْحِ تَابَّ نَلْمِ أَوْ بَدَجْ لَوْ طَدَعَبُ ضَرَّأَلْ تَيْ سُنْكَو
هَانَ جِي نَأْجَلْ لُ رَجَّ شَلْ

Узоқ давом этган қурғоқчиликдан сўнг Курраи Замин набототдан ипак ҳуллаларни* кийди. Мевалар ғарқ пишиб, дарахтлар терувчиларга меваларини яқин олиб келди.

*Ҳулла – бошқа халқларда бир хил матодан тикилган пиджак ва шимдан иборат кийимлар тўпламини «костюм» дейилгани каби арабларда ридо ва изордан (тепа ва паскти либосдан) иборат кийим «ҳулла» дейилади.

هَرَسَ أَلْ تَحَّو هِي بَرَعْلٌ لَنْ سَلَّ أَلْ حِاصْفِ بِي شِي رُقْلِيْ هَبَّ أَدْلُكْ هَوْلٌ مَحَبَّ تَقَطَّنَو
هَافَأَلْ أَوْ هَوْجُؤَلْ يَلَعُ مَأْنُ صَأَلْ أَو

У зотнинг ҳомила бўлганларини ҳар бир жонвор қурайшликларга фасих араб тилида сўзлади ҳамда тахти равонлар ва бут-санамлар оғиз-бурунлари билан юзтубан йиқилдилар.

نَمْ مَلْ أَوْعَلْ تَسْتَحْ أَوْ هِي رَحْبَلْ أَوْ بَأَوْدَو بِرَاعِ مَلْ أَوْ قِرَاشِ مَلْ أَوْ شَوْحُ وَ تَرَشَّ أَبَتَو
هَافِيْ مَحَّ سَأْكَ رُؤْرَسَلْ

Машриқу мағрибдаги паррандаю даррандалар ва денгиз жонзотлари ҳам бир-бирларига хушхабар беришди. Бутун борлиқ шодликдан хуррамлик косасидан сипқорди.

وَرَبَّخَبَرَ جَلَّ وَابَّ رَلَّ تَبَّرَ وَوَاةَ اَهْ كَلَّ تَكُهُتْ نَاوَمِنْ زَلَّ اَلْطَّابُّ نَجَلَّ تَرَّشُّبُ وَهَاتِ هُنَّ سُحَّ اَلْحِ يَفَّ وَرِيَّ بَخَّرُ بَحُّ لُكَّ

Жинлар у зотнинг замоналари соя солаётганидан хушхабар беришди, коҳинларнинг ҳоли хароб бўлди ва роҳиблар* даҳшатга тушди. Ҳар бир билимдон аҳбор* у зот алайҳиссаломнинг хабарларини гапиришга тушди ва у зотнинг гўзалликларининг зеболигидан тентираб қолди.

*Роҳиб – насроний дининг олими, диний раҳбари.

*Аҳбор – яҳудийларнинг диний олими, раҳбари.

وَيَرْبُّ لِرِّيَّ حَوَّ نِي مَلَّ اَعْلَلَّ دِّيَّ سَبَّ تَلَّ مَحَّ دَقْرُكُنَّ اِنَّا اَهْلَ لِي قَفَمَّ اَنَّمَلَّ اِي فُؤْمُؤُ تَيَّ تَأُؤُ هَابُقُّ عُدَّمُ حُتَّ سُوَّ هُنَّ اَلْ اَدَّمُ حُمَّ هِي تَعَّ ضَوَّ اِذِلَّ هِيَّ مَسَّ وَ

У зот алайҳиссаломнинг онасига тушида келиб: «Сен оламларнинг саййиди ва мақхулуқотларнинг энг яхшисига ҳомиладор бўлдинг. Уни туққанингда Муҳаммад деб номла, чунки унинг оқибати албатта мақталгусидир», дейилди.

Изоҳ: Муҳаммад мақтов, олқиш маъносидаги «ҳамд» сўзидан олинган бўлиб, мақталган, доим, тўхтовсиз мақталаверадиган, мақтовга лойиқ деган маъноларни билдиради.

كِرَابَّ وَ مَلَّ سَوَّ لَّ صُّ مَّ لَّ لَّ اِمِّي لَّ سَتَّ وَ اَلَّ صَّ نَمِّي دَشَّ فَرَّ عَبَّ مِّي رَكُّ لَّ اَهَّ رَبَّ قُ مَّ لَّ لَّ اِرَّ طَّ عَّ هِيَّ لَّ عَّ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ТЎРТИНЧИ АТР

ТАВАЛЛУД АРАФАСИДА

БЕШИНЧИ АТР ТАВАЛЛУД ОНЛАРИ

ءَامَّسْ لَآ يَلِإِ ءَسْأَرَأَعْفَارِضِرَأَلِآ يَلَعِ ءَيْدِيْٓ اِعْضَاوَمَّسَوِ ءَيْلَعُ ءَلَلِآ يَلَصَّ زَرْبٍ وَّ
ءَالُغٍ وَّ ءَدْدُوسٍ يَلِإِغْفِرُ لِكُلِّ اذْبٍ اِيْمُومٍ ءَيْلَعُ لَآ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам икки қўлларини ерга қўйиб, бошларини юксак осмон сари кўтарган ҳолда дунёга келдилар. У зот бу кўтариш ила ўзларининг улуғликларига ва юксакликларига имо этар

ءُءَابِطٌ تَنْسُحِ يَدَّيْ اِبْيَحِجَّ لَآ ءَنَّا وَّ ءَيْرَبِّ لَآ اِرِيْءُ اَسْ يَلَعِ وَّرَدَقِدَّةٌ عَفْرٍ يَلِإِ اِرِيْشُمٍ وَّ
ءَايَ اِحْسَوِ

ва бошқа барча махлуқотлардан қадрлари баландлигига ҳамда Аллоҳнинг табиат ва хусусиятлари гўзал бўлган ҳабиби эканликларига ишора қилар эдилар.

وَّ ءَيْلِإِ رَطْنٍ وَّ اِعْرُسُ مَلَبَقِ اَفَّ ءَيْنَبِ لَآ كَيْتِ اِءِوَبُ فُؤُطِيْ وَّ ءَوِ بِلَطْمِ لَآ اذْبَعُ ءُءُ مَأْتَعَدَوِ
ءَا نُمُرُورُسٍ لَآ نَمَلَعِ لَب

У зотнинг оналари Абдулмутталибни чақиртирди. У эса Каъбаи Муаззамани тавоф қилаётган эди. Шу пайт у шошиб келиб, у зотни кўрди ва орзу қилиб юрган шодлигига етишди.

نَمَّ اَمَّ يَلَعِ يَلِإِ اَعَاتَ ءَلَلِآ رُكُوشِ يَوِ ءَيْنِ لَآ صُؤْلُخَبِ اُوْغَدِيْ مَاقٍ وَّ اَرْعَلِآ ءَبَعُ كُئِ لَآ لَءِخْدَاوِ
ءَا طَعُ اُ وَّ ءَيْلَعِ ءَوِ

Абдулмутталиб у зотни порлоқ Каъбага олиб кириб, хулуси ният билан дуо қилишга турди ва Аллоҳ таолога ушбу инъом этган, ато этган неъматни учун шукроналар айтди.

ءَيْلِإِ لَآ اِلَآ ءُؤُقُ لَآ دِيْبِ رَّسَلِآ غُؤُطِقَمَّ اَنُؤْتَحَمَّ اَفِيْظَنَ مَّسَوِ ءَيْلَعُ ءَلَلِآ يَلَصَّ دِلُؤٍ وَّ
ءَا نِيْ عِءَيْ اَنَ غَلِ لَآ لُحُكُبَّ ءَلُؤُحُ كَمَّ اَنِيْ ءَدَّ اَبِيْ ط

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам тоза, хатна қилинган, илоҳий қудрат қўли ила киндиги кесилган, муаттар, хушбўй мой сурилган, икки кўзлари лутфу иноят сурмаси ила сурмаланган ҳолда туғилдилар.

ءَاؤْتَمَّ مَرْكَأٌ وَّ اَدْمُحُمُّ ءَامَسَوِ مَعَطِ اُ وَّ مَلُؤَا وَّ ءَيْوَسِ لَآ اِيْ لَدِغَبَسِ دَعَبُ ءُءَجُ ءَنَ تَخَلِيْ قَوِ

Айтишларича, у зотни боболари роппа-роса етти кеча ўтгач, хатна қилдирган ва тўй қилиб, таом улашган ҳамда у зотга Муҳаммад деб исм қўйиб, тураржой, шароитларини яхши қилиб берган экан.

كِرَابٍ وَّمَلَسَ وِلَّصٌ مُّهِلَّ لِإِمِّي لَسَتْ وَهَلَّصَ نَمِّي دَشٍ فَرَعَبَ مِّي رَكُّ لَأَهَرَبَقٌ مُّهِلَّ لِإِرْطَعِ
هَلَّعِ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ОЛТИНЧИ АТР

ТАВАЛЛУД ЧОҒИДА - ДУНЁ

وَهُتُّو بُنْ لَأَصَاهِرَا هِي بِي غُبِّي أَرْغَ وُقِرَاوْخَ مَلَسَوُ هَلَّعِ هَلَّ لِي لَصِ هَتَدَالِ وَدَنْعَ رَهَطَوُ
هَاتَتْ حُمُ وَيَلَّعَتْ هَلَّ لَأُرَاتُ حُمُ هَنَّ أَبَّ أَمَّ الْعِ

У зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг таваллуд топиш онларида нубувватларига пойдевор қўйиш ва у зотнинг Аллоҳ таолонинг танланган ва сайланган бандаси эканларини эълон қилиш учун турли ғайриодатий ишлар, ғаройиб ҳодисалар юз берди.

مُؤْجُنْ لَلِ تَمَجَّرَوُ هِي نَاطِي شِلَّ سِوْفُنْ لَأُووَدَ وَهَدَرَمُ لَأَهَنَعُ دُرَّ وَأَطْفَحُ أَمَّ سِلَّ تَدِي زَفِ
هَأَقْرَمَ لَأَحِ يَفِي مِّي جَرُّ لَكِ تَارِي نَلَّ

Осмоннинг муҳофазаси кучайтирилди ва саркаш жинлар, шайтоний нафс эгалари ундан қувиб ҳайдалди. Ўтли юлдузлар ҳар бир малъунни чиққан заҳоти тошбўрон қиладиган бўлди.

مَحَلُّ أَدَاهُ وَأَهْرُونَ بَتَرَانَتْ سَأُو هِي زَهْرُلَا مُجُنَّ لَأَمَلَسَوُ هَلَّعِ هَلَّ لِي لَصِ هَلَّ لِي تَدَلَتْ وَ
هَاتُّرَوُ

Нурафшон юлдузлар Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга паслаб, яқин келди. Уларнинг нури билан Ҳарамнинг пастлигу баландликлар мунаввар бўлди.

نَمَّ أَهْرَفِ هِي رَصِي قِلَّ لِأَشَلَّ لَأُرُوصُ قُ هَلَّ تَأْضَأُ رُونُ مَلَسَوُ هَلَّعِ هَلَّ لِي لَصِ هَلَّعِ مَجَّ حَوُ
هَأَنْعَمُ وَهُرَادَ هَكَ مُحَاطِبِ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга бир нур чиқиб, у сабабли Қайсарийлар Шомининг қасрлари ҳам ёришиб кетди. У нурни ҳовлиси, уй-жойи Макканинг водийларида бўлган кишилар ҳам кўришди.

هَآوَسَوُ هَؤَكُمَسَنَآوَرَشُؤُنَآ غَفَرِي دَلَا ءِي وَرَسُكُلَلَا نِئَادَمَلَابُ نَآوِي إِلَا غَدَصُنَاو

Ануширвон баланд қилиб кўтариб, мустаҳкам, тик қилиб қўйган Кисравийларнинг Модондаги айвонлари ҳам вайрон бўлди.

آمَلَوَهَل يَرْسُكُ كَلْمَلَا رِي رَسَ رَسُكُ وَ ءِي وُلُغَلَا هَتَافُ رُشُؤ نَمُ رُشَعَوُ غَبْرَأَطِقَسَو
هَارَعَوُ هَبَاصَأ

Унинг баланд қилиб кўтарилган ўн тўртта равоқи қулаб тушди. Кисро подшоҳлигининг тахти равони ҳам ўзига етган, бошига тушган даҳшат сабабли синиб кетди.

قَارَشُإ وَرِي نُنْمَلَا هَرَدَبِغُ وُلُطَل ءِي سَرَافَلَلَا كَلَامَمَلَابُ ءَدُؤَبْغَمَلَا نَارِي نَلَلَا تَدِمَحَو
هَآي حُم

У зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг нурафшон тўлин ойлари чиқиши ва чехраларининг порлаши натижасида Форс мамлакатларидаги ибодат қилинадиган ўтлар ўчиб қолди.

فَكَذِبَات فَحَو ءِي مَجْغَلَلَا دَالْبَلَا نَمُ قَو وَ نَادَمَه نِي ب تَنَاكُ وَ ءَوَاسُ ءَرِي حُب تَضَاعَو
هَآي مَلَا كِي تَاهُ غُي بَانِي جَاجَثَلَا اَوْجُومُ فُكَاو

Сава кўлининг суви қочди. У ажам юртларидан бўлмиш Ҳамадон ва Қум шаҳарлари ўртасида жойлашганди. Унинг жўш ураётган мавжининг шиддати тўхтаганда ўша сувнинг булоқлари ҳам қуриб қолди.

ءَامُّظَلَلُ غُقُنِي ءَامَلُ بَقَاوَبُ نُنُكِي مَل ءِي رَبَّو ءَالَفِي ءَرَا فَمَ يَهَو ءَوَامَسُ يَدَاوَضَا فَو
هَآهَلَلَا

Самова водийси сероб бўлиб, тўлиб тошди. У қуриқликдаги, чўл ўртасидаги биёбондир. У ерда бундан олдин ташна одамнинг томоғини ҳўллашга етгулик ҳам сув бўлмаган эди.

دَلَبَلَاو ءِي كَمَلَا صَارَعَلَابِ فَوُغَمَلَلَا عَضُومَلَابِ مَلَسَو هَؤِي لَعُ هَلَلَا يَلَصُ ءُدَلُومَ نَاكُ وَ
هَالَخُ يَلْتُحِي آلَاوُ هُءَرَجَشُ دَضُغِي آلَا يَدَلَا

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам Макка майдонидаги маълум ва машҳур жойда, дарахтлари кеслмайдиган, ўсимликлари юлинмайдиган шаҳарда туғилдилар.

حُجَّارِ لَوْ اَوْ رَمَّ اَمَّ لُغَلِّ لَ لَ اَوْ قَا يَلَّ عِ اِهْمَوِي يَفَو اِهْرَهْ شِ يَفَو وَهَتْ دَالِ وِ مَاعِ يَفَ فَلَ تَحْ اَوْ
يَدَّلِ لِي فَلَ اِمَاعُ نَم لِّ وَا لْ اِغْيَ بَرَّرَهْ شِ رُشَّ عَ يَنَا ثِ نِي نُنْ اِلْ اِمُوِي رَجَفَ لِي بَقِ اَهَنَّ اِ
هَامَحَ وِ مَحَّ لَ اِنَّ عِ يَلِ اَعَاتُ هَلْ لَ اِهْدَصُ

Уламолардан ривоят қилинган сўзларга кўра, у зот алайҳиссалом туғилган йил, ой ва кун ҳақида ихтилоф қилинган. Рожих гап шуки, фил йилининг рабиъулаввал ойининг ўн иккинчи куни тонг олдида туғилганлар. Ўшанда Аллоҳ таоло филнинг Ҳарамга келишини тўсиб, уни ҳимоя қилган эди.

كِرَابٍ وَّ مَلَسَ وَّ لَصَّ مُمَّهَلِّ لِمِ يَلَسَتْ وَ اَلَصَّ نَمِّ يَدَشِ فَرَعَبَ مَيَّرَكُلِّ اِهْرَبَقُ مُمَّهَلِّ لَ اِرْطَعِ
هَيْلَعِ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ЕТТИНЧИ АТР РАЗОЪАТ ДАВРИ

نَحِيحِ بَهَلٍ وُّبَا اِهَقْتَعِ اَيَّتِلْ اِهْيَمَلَسْ اَلْ اِهْبِي وُثُّ هَتْ عَضْرَا مَثَّ اِمَايَا هُمُّ اِهَتْ عَضْرَا وِ
هَارِشُ بَبِّ مَالَسْ لَ اَوْ اَلَّ صِلْ اِهْيَلَّ عِ وَا لَ اِي مَ دَنْ عِ هَتْ فَا وِ

У зот соллаллоҳу алайҳи васалламни бир неча кун оналари эмизди. Кейин Сувайба Асламия эмизди. Уни Абу Лаҳаб Муҳаммад зот соллаллоҳу алайҳи васаллам таваллуд топган чоғда у зотнинг суюнчи хабарларини олиб келганида озод қилиб юборган эди.

يَدَّلِ اِهْرَمَحُ هَلَّ بَقِ تَعَضْرَا وِ اِهْيَفَحِ هَبَّ يَهْ وَ اِهْمَلَسْ يَبَّ اَوْ حِ وُ رَسَمِ اِهْنَبِ اِعْمُ هَتْ عَضْرَا فِ
هَارِسِ نِي يَدَّلِ اِهْرَصُنَّ يَفِ دِمُ حِ

Сувайба у зотни катта эътибор ва мамнуният билан, ўзининг ўғиллари Масруҳ ва Абу Салмаларга қўшиб эмизди. У олдинроқ дин нусратидаги ишлари мақталган Ҳамзани ҳам эмизган эди.

هَيْحِ اِهْبِ يَمِ اِهْوَسْ كِ وِ اِهْلَصَبِ اِهْنِي دَمَلَا نَم اِهْيَلِّ اِثَّ عَبَّ يَمَلَسْ وَ اِهْيَلَّ عِ هَلِّ لَ اِي لَ صَ وِ
هَارَا وِ حِ يَرْضِ لَ اِنُّ وُنْمَلِ اِي دِئَارِ اِهْلَكِّي هَ دَرَوَانَا يَلِ اِ

САККИЗИНЧИ АТР ГҶДАКЛИК ДАВРИ

يَلَعَمَاقِفِ ۞ نَابِرَةَ اِنْعَبِرْهُشَلَا يَفِيْبَصَلْ اَبَشْمُوِيْلَا يِفُشَيَنْ اَكْوَ
قَطْنَلَا حِيصَفَبِرُوْهُشَلَا نَمْرِغَسْت يِفْتَيَوْقَ وَسْمَخ يِف يَشَمَوْثَالْت يِف هِيَمَدَق
هَاقُوْ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам раббоний иноят ёрдами билан бир кунда боланинг бир ойлик улғайишичалик улғаяр эдилар. Уч ойда той туриб, беш ойда юра бошладилар, тўққиз ойда фасих, равон гапира оладиган бўлдилар.

طَحُّهُنْمَ اِلْاَزْأُو ۞ وَيَوْمَدَّقَلْعُهُنْمَ اِحْحُأُو اَهْيَدَلَفِي رَّشَلَا هَرَدَصْنَا كَلْمَلَا قَشَو
هَالَسَغَجَلْتَلْاَبَ وَنَا طَيِّشَلَا

Ҳалиманинг олдида эканларида икки фаришта у зот алайҳиссаломнинг муборак кўкисларини ёриб, ундан уюган қон лахтасини чиқариб ташлашди ва ундан шайтоннинг улушини кетказиб, уни қор билан ювишди.

هُمَاتَخِرَةُ ۞ بُلْبُلَا مَتَاخَبَ وَهَاطَاخُ مُمْت ۞ نِيْ اَمِّيْ اِيْنَ اَعَمَّو ۞ مَكْحُ هَالْمَ وَ

Уни ҳикматга ҳамда иймон маъноларига тўлдиришди ва уни тикиб, нубувват муҳри билан муҳрлаб қўйишди.

لَمْ كُنْ اِيْلَعَمَ مَسَو ۞ هِيْلَعُ هَلَلَا يِلَّصْ اَشَنَو ۞ يِرِيْخِلْ اَلْمُؤْتُمُ اِنْمِ فِلْاَبْ حَجْرَفُ هَانَزَو وَ
هَابَصَلْ اِحْ اِنْمِ فَاَصْوَ اَلَا

Улар у зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг маконатларини ўлчашган эди, умматларининг – энг яхши умматнинг мингтасидан оғир келди. У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам болалик пайтлариданоқ энг мукаммал сифатлар билан униб-ўсдилар.

هَاشْحَتِيْ دَاخِرْ اَبْ اَصْمُ بَبْ اَبْ اَصْمُ يَنْ اِنْمَ اَرَدَح ۞ يِيْخَسُرِيْ غَوْبَ يِهَ وَهُمُ اِيْلْ اِهْتَدَرُّ مُمْت

Кейин Ҳалима у зотга ўзи қўрқиб турган бирор кўнгилсиз ҳодиса етишидан хавфсираб, қизғанган ҳолда, у зотни оналарига қайтариб берди.

رَفِئُولًا هَئِذَا جِئْنَا مِنْكُمْ أَهْلَ الْبَلَدِ لَنُحِبُّهُمْ لَئِن أُنشِرُوا لَنُوَدِّعُنَّهُمْ إِنْ عَرَفْنَاهُمْ بِشَيْءٍ مِنْ دِينِ اللَّهِ فَإِذْ يَكُنُ مِنَ الْإِنسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا

Хушрўй Саййида Хадижа ҳаётлик кунларида Ҳалима Пайғамбар соллоллоҳу алайҳи васалламнинг олдиларига келди. Шунда у зот унга жуда кўп, ёмғирдек мўл совғалар ҳадя қилдилар.

هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَدْعُونَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ تُبْهِكُوا هُوَ قَوْلَ اللَّهِ عَنِ الْغَيْبِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

Ҳалима у зотнинг ҳузурларига Ҳунайн куни ҳам келди. Шунда у зот унга туриб пешвоз чиқдилар, у зотни саховатпешаликлари тутиб, муборак ридоларини яхшилиқ ва саховат гилами ўлароқ тўшадилар.

وَمَنْ يُؤْتِكُمْ ذَلِكُمْ فَخُذْهُ مِنْ قَدْحٍ ذَاتِ عُنُقٍ وَإِنَّهَا غَافِيَةٌ ۗ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

Энг саҳиҳ гапга кўра, Ҳалима эри, болалари ва зурриётлари билан бирга мусулмон бўлган. Ишончли ровийларидан бир қанчалари уларни саҳобалардан ҳисоблашаган.

Ҳалима онамизнинг эрининг исми Ҳорис ибн Абдулуззо бўлиб, куняси Абу Кабша эди.

كَرَّابًا وَمَوْلًا يُرِيدُ الْمُلْكَ وَالْمُلْكُ لِلَّذِينَ هُمْ يَرْزُقُونَ ۗ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَن يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

تۇقқизинчи АТР БОЛАЛИК ВА ЎСМИРЛИК ДАВРИ

هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَدْعُونَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ تُبْهِكُوا هُوَ قَوْلَ اللَّهِ عَنِ الْغَيْبِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам тўрт ёшга етганларида оналари у кишини олиб, Мадинаи Набавия томон йўлга чиқдилар. Кейин қайтаётиб, Абвода ёки Жаҳун довонидаликларида у кишига ўлим етди.

نَمْ دَعْبُ الْمَسْلُوقِ وَالصَّلَاةُ وَالْعَهْزُ وَرَبِّهِ شَبَّحَ لِحُلْمِ نَمِيْمٌ هُوَ تَنْضَاحُ هُوَ تَلَمَّحٌ وَ
هَالِوَمَّةٌ ثَرَّاحٌ نَبْدِيَز

У зотни энагалари Умму Айман Ҳабашия* олиб келди. Уни у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам кейинчалик мавлолари Зайд ибн Ҳорисага турмушга бергандилар.

*Умму Айманнинг асли исми Барака бинт Саълаба бўлиб, ҳабашистонлик чўрилардан эди.

أَدَّيْنُ بِلَّ نِإِلِّ لِقَوِّ هَيْ قُرَّيْلَعُ أَوْ هَلَّ قَرَّوْ هَيْ لِيْلُ هَمْ ضَفَّ بِلَّ طُمْلُ لِدَبَّعِ يَلَعُ هُوَ تَلَخَّ دَا وَ
هَالِ أَوْ هَرْقُ وَ نَمْلِحَّ بَحَّ بَفَّ أَمِي طَعَّ أَنْ أَشَلَّ

Умму Айман у зотни Абдулмутталлибнинг олдига олиб кирганида, Абдулмутталлиб у зотни бағрига босди, у зотга қаттиқ ичи оғриб, раҳми келди ҳамда у зотни юпатиб, чалғитишга ҳаракат қилди ва: «Бу боламнинг шаъни буюқдир. Уни ҳурмати жойига қўйиб, дўст тутган киши барака топсин! Аллоҳ хайрини берсин!» деди.

أَدَّيْنُ بِلَّ نِإِلِّ لِقَوِّ هَيْ قُرَّيْلَعُ أَوْ هَلَّ قَرَّوْ هَيْ لِيْلُ هَمْ ضَفَّ بِلَّ طُمْلُ لِدَبَّعِ يَلَعُ هُوَ تَلَخَّ دَا وَ
هَالِ أَوْ هَرْقُ وَ نَمْلِحَّ بَحَّ بَفَّ أَمِي طَعَّ أَنْ أَشَلَّ

У зотнинг тўқ нафслари болаликлариданоқ на очлик ва на ташналикдан ҳаргиз шикоят қилмади. Кўпинча эрталабда бориб, замзам ичардилар ва шу билан кифояланар эдилар.

أَدَّيْنُ بِلَّ نِإِلِّ لِقَوِّ هَيْ قُرَّيْلَعُ أَوْ هَلَّ قَرَّوْ هَيْ لِيْلُ هَمْ ضَفَّ بِلَّ طُمْلُ لِدَبَّعِ يَلَعُ هُوَ تَلَخَّ دَا وَ
هَالِ أَوْ هَرْقُ وَ نَمْلِحَّ بَحَّ بَفَّ أَمِي طَعَّ أَنْ أَشَلَّ

Боблари Абдулмутталибнинг ҳовлисида ўлим уловлари чўктирилгач, у зотни оталарининг туғишган акаси, амакилари Абу Толиб ўз қафиллигига олди.

أَدَّيْنُ بِلَّ نِإِلِّ لِقَوِّ هَيْ قُرَّيْلَعُ أَوْ هَلَّ قَرَّوْ هَيْ لِيْلُ هَمْ ضَفَّ بِلَّ طُمْلُ لِدَبَّعِ يَلَعُ هُوَ تَلَخَّ دَا وَ
هَالِ أَوْ هَرْقُ وَ نَمْلِحَّ بَحَّ بَفَّ أَمِي طَعَّ أَنْ أَشَلَّ

У бу қафилликни кучли матонат билан, ҳиммату ҳимоя билан бажарди ва у зотни ўзидан ҳам, болаларидан ҳам устун қўйиб, тарбия қилди.

هُفَرَعَوَ وَيْمِاشِلِلِ دَالِبُّلِ يَلِ لِ بِلِ اطُوبُأُهُمَعِ هِبَلِ حَرَّةَنْ سَ عَرَشَعِ يَتَنْتَا عَلَبِ أَمَلَو
هَأَوْحَوِ هُوُبُّنَلِ فِصَوُ نَمُ هَزَاحِ أَمَبِ أَرِيحَبُ بِيَهَارِلِ

Ўн икки ёшга етганларида у зотни аммакилари Абу Толиб Шом юртларига сафарга олиб чиқди. Роҳиб Баҳиро ўзи билган, ўрганиб чиққан нубувват сифатлари асосида у зотни таниб қолди.

الْوَرَجَّحَلِ اَوُرَجَّحَلِ اَلَدَجَّسِ دَقَّ هِيَبَنَوِ وِ هَلِ لَلِ اَلْوَسَرَرَوِ نِيَمَلِ اَلْغَلِ اَلدِّيَسُ هَارَا يِّي نِلِ اَلْاَقَوِ
هَأَوُفِّي بِنَلِ اَلِ اِنِ اَلدُّجَّسَيِ

У деди: «Мен уни оламларнинг саййиди, Аллоҳнинг расули ва набийи эканини кўрмоқдаман. Чунки унга дарахтлару тошлар сажда қилмоқда, улар фақат набийгагина сажда қиладилар.

دَقَّ هُوُبُّنَلِ اَلْمَتَّاحِ هِيَفَتَكَ نِيَبَوِ وَيْ وَاْمَسَلِ اَلْمِ دَقُّ لَلِ بُّتُّ كَلِ اَلِ يَفُ عَتَّعَنْ دَجَنْ اِنِ اَوِ
هَالَعَوِ رُوْنَلِ اَلْمَعِ

Биз унинг мақтовини қадимий самовий китобларда кўрганмиз. Унинг икки кураги ўртасида нубувват мўҳри бўлиб, уни нур қоплаб, ўраб олгандир».

نَمُ زَوَاجِي مَلَوِ هِبَ عَجَرَ فِ دُوْهِي لَلِ نِي دِلِ هَا نَمِ هِي لَعِ اَفَّوَحَّتْ هَكَمِ يَلِ اَلدَّرَبِ هَمَعِ رَمَأَوِ
هَارِصُبِ سِدَقُّ مَلِ اَلْمِ اَشَلِ

Кейин у яҳудий динидаги кишилардан хавфсираб, амакиларига у зотни ортга қайтаришни буюрди. Амакилари муқаддас Шомдан нарига ўтмай, у зотни олиб Бусрога қайтди.

كِرَابَوِ مَلَسَوَلِ صُمَّ لَلِ اَلْمِ لَسَتَوِ اَلصَّ نَمِّي دَشِ فَرَعَبِ مِي رَكُّ لَلِ هَرَبَقُ مُمُّ لَلِ اَلرَّطَعِ
هِي لَعِ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ЎНИНЧИ АТР
БУСРОГА САФАР ВА ТЎЙ

هَيَّتْ فَلَاحِجِي دَخَلِي رَاجَتِي فِي رِصْبِي لِي رَفِاسٌ نَسَنِي رِشَعًا وَسَمَّخَ لَبَّامٌ لَو
هَانَ أَمُّبُ مُوقِي وَهُمُ دَخِي رَسِي مَاهُمُ أَلْغُ عَمَّو

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам йигирма беш ёшга етганларида,
навқирон ёшдаги аёл Хадижанинг тижорат карвони билан Бусрога сафар
қилдилар. У зот билан Хадижанинг ғуломи Майсара ҳам бор эди. Майсара у
зотга хизмат қилар ва у зот кўзлаган ишларни бажарар эди.

أَلْظَهْرِي لِي لَامٌ ذِي فَعْرَفٍ نِي أَرْضِي لِي بِهَارِ أَرْوْطَسِنِ عَمَّوَصِي دَلِي رَجَشَ تَحْتِ لَزَنٍ وَ
هَأَوًا وَفِرَاوُلَا

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам насроний роҳиб Настуронинг кулбаси
ёнидаги бир дарахт тагига келиб тушдилар. Настуро дарахтнинг кенг
соясининг у зот томон бурилиб, пана қилиб турагнидан у зотни таниб
қолди.

هُلَلِ أَعْصَخٌ دَقُّ لُؤْسَرٍ وَهَيَّ قِنِي تَأْفِصُودٌ يَبَنُّ أَلِ طِقِدَةَ رَجَشِ لِي هَذِهِ تَحْتِ لَزَنٍ أَمُّ لَاقٍ وَ
هَأَبَّ حَوْلِي أَضْفَلِ بَابِ

У: «Бу дарахтнинг тагига покиза сифатли набийгина, Аллоҳ олий
фазилатлар билан хослаган, сийлаган расулгина тушади», деди.

مَعْنَبُ عَبَّاجٍ أَفِي فَخْلِي أَمَّ أَلْغُلِّي أَرَاهُ طِطَسًا رَمُوحِي نِي عِي فَأَرَسِي مَلِ لَاقٍ مُث
هَأَخَّ وَتَوَّهَ نَظَامُهُ دَلِي قَحْفِ

Кейин махфий аломатларни билиш мақсадида Майсарага: «Унинг кўзида
қизиллик борми?» деди. Шунда у: «Ҳа», деб жавоб берди. Шундай қилиб,
унинг гумон қилиб турган, кўзлаб турган нарсаси тўғри бўлиб чиқди.

مَمْرُكَأَنَّمُ هُنَّ إِفِي وَطِنِي سَحَ وَمَزَعٍ قِصْبُ عَمُّ نُنُكُ وَهُوَ قَرَفُ تَالِ رَسِي مَلِ لَاقٍ مُث
هَأَبَّ تَجَاوَهُ وَبُنِ لِي لِي لَاقٍ مُث

Сўнгра у Майсарага: «Ундан ажрамагин, у билан чин азму қарор ва яхши
ният билан бирга бўл. Чунки у Аллоҳ таоло нубувват билан мукаррам
қилган ва танлаб олган кишидир», деди.

وَسَأَرِي لِي عِنَّا كَلَمًا وَيُّعِي فِي عَوْسِنِي نِي بِي هَوَّ أَلِ بَقْمُ عَجِي دَحُّ هَتَّ أَرْفَعُ كَمِي لِي دَاعٍ مُث
هَأَلَّ طَأُ دَقِّ سَمَّ شَلِ أَحْضُ نَمِي فِي رِشَلِ

Кейин у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам Маккага қайтдилар. Хадижа
болохонада бир гуруҳ аёллар ичида туриб у зотни кутиб турар экан,
муборак бошлари устида иккита фариштанинг қуёшнинг нуридан тўсиб,
соя солиб турганини кўрди.

نَمَّ هَيْدَلْ عَدَّوْ اُوْبِهَارْلَا اَهْلَا قَامَبَو هَلْ كَرْفَسْلَا يِفْ كَلْ اَذِي آرُّ نَابُ رَسِيْمَ اَهْرَبْ اَوْ
هَامَنَو اَهْ بَرَّ رَا جُّ تَلْ كَلْ تِي فُ هَلْ لْ اَفْعَا صَوَّ اِي صَوْلَا

Майсара унга ўша нарсани тамомий сафар асносида кўрганини ҳамда унга роҳиб айтган ва унга тайинлаган тавсияни айтиб берди. Аллоҳ ушбу тижоратда фойдани, даромадни икки барабар кўп қилиб берди.

اَهْسَفَن يَلْ اِهْتَبَطَخَفْ اِي رِبْلَا يَلْ اِهْلَا لْ اِلْ اُوْسَرُّ نَهْ اَتَعَمَسَو تَارَامَبْ اَهْ جِي دَحْلَن اَبَفْ
هَائِي رَبِي طَهَبْ نَامِي اِلْ نَمَّ مُشْتَلْ

Хадижа розияллоҳу анҳога кўрган, эшитганларидан у зотнинг Аллоҳнинг бутун махлуқотларга юборган Расули эканлари равшан бўлди ва у зотга иймон келтириш билан унинг ёқимли ҳидининг хушбўйлигини ҳидлаш учун у зотга ўзи учун совчи бўлди.

نِي دَوْلَضَفْلَا اِهْيَا فَاوْبَعَرْفْ اِي قَتْلَا رَّبْلَا وَدَمَّ اِي لْ اِهْلَا اَهْ تَعَدَامَبْ اِهْمَامَعَا رَبْحَا فَا
هَاوَهِي مَوْقِلْ نَمَّ لْ كَبَسَحْ وَا لْ اَمَّ وَا لْ اَمَّ وَا

У зот ушбу олийжаноб, парҳезкор аёлнинг таклифини амакиларига айтдилар. Улар Хадижанинг фазли, дин-диёнати, жамоли, моли ва насаби эътиборидан унга рағбат билдиришди. Ҳамма у зот соллаллоҳу алайҳи васалламни ҳавас ҳам қилди.

دِمَا حَمَبَ هَلْ اَلْ دِمَحْ نَا اُذْعَبْ مَسَو اِهْيَا لْ اِهْلَا اِي لْ صَهْيَا عِي نِثَاوْ بِلْ اَطُوْبْ اَبَطَخْ وَا
هَارْسَهْيَا دَمَّ حِي مُي طَعَا اَبْنُ هَلْ دَعَبْ هَلْ اَوَّوْ وَا لْ اَقْ وَا اِي نَسْ

Абу Толиб никоҳ хутбасини ўқиди ҳамда Аллоҳга юксак мақтовлар билан ҳамд айтгач, у зот соллаллоҳу алайҳи васалламни мақтади ва: «Аллоҳга қасамки, бунинг ишлари мақталадиган бир буюк келажаги бордир», деди.

اَهْتَدَاعَسْ قَبْ اَسْلَا اِهْوَحَا لِي قَوَّ اِهْمَعَلِي قَوَّ اِهْوَبَا اَمَّ اَلْسَلَاوْ اَهْلَا لْ اِهْيَا لْ اِهْلَا عُنْ هَمَّ اَهْ جَوَزَفْ
هَامَسَلِي لْ اِهْلَا لْ اِمَّ سَابْ اِي دَلْ اِلْ اِهْلَا وَا لْ اِهْلَا وَا لْ اِهْلَا وَا لْ اِهْلَا وَا

Хадижани бахти кулиб боққани сабабидан отаси, бир қавлда амакси, яна бир қавлга кўра, акаси у зот соллаллоҳу алайҳи васалламга турмушга берган. У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам Халилнинг номини қўйган ўғилларидан бошқа барча фарзандларини Хадижадан кўрган эдилар.

كِرَابْ وَا مَسَوَّ لْ صَمَّ لْ اِهْلَا لْ اِمَّ يَلْسَتَوَّ اَلْ صَنْ مِّي دَشْ فَرْعَبْ مِي رَكْلَا اَهْرَبْ قَمَّ لْ اِلْ رَطْعْ
اِهْيَا لْ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва

баракотингни ёғдиргин!

ЎН БИРИНЧИ АТР КАЪБАНИНГ ТАЪМИРИ

وَعَبَّعَ كُلُّ الشَّيْءِ رُقُوتَ نَبِّ نَسْنَسَ نَيْتَ الثَّوَّاسِ وَمَسَّ مَخْمَلَسَ وَهِيَ لَعْلُ لَيْلٍ صَعَلَبِ أَمَلٍ وَ
وَعُغْفَرَدَارًا لُكْفَ دَوْسَ أَلْبَارِجِ لِعُغْفَرِ يَفِ أَوْعَزَانَتِ وَهِيَ حَطَبُ أَلْبَالِ لُؤْيِي سِلَابِ أَوْعَادِ صُنْ إِي
هَاجِر

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам ўттиз беш ёшга кирганларида Қурайш Каъбани қайта қуришга киришди. Чунки у Абтаҳнинг сели туфали ёрилиб кетган эди. Ҳажарул-Асвадни қўйиш устида низолашиб қолишди. Улардан ҳар бири уни қўйишни истар ва шуни умид қилар эди.

يَلِي لُؤْعَادَتٍ مُثَّ هِيَ بَصُوعِ لَاتِ وَيَوْقُولَاتِ قُلِّ لَيْلَعِ أَوْفَلِ أَحْتِ وَوَلِاقُولِ لِي قُلِّ لُطْعِ وَ
هَانَ أَوْ بِيئِ أَصِيَّ أَرِي ذِي لِي رَمِ أَلِ أَوْضُوفٍ وَأَصْنِ إِي

Гап-сўз кўпайиб, урушишга қасам ичишди, ирқчилик авжига чиқди. Кейин бир-бирларини инсофга чақириб, ишни тўғри фикрлай оладиган ва ўйлаб иш кўрадиган кишига топширадиган бўлишди.

هَلَلِ لَيْلِ صِيَّ بِنِ لَانَا كَفَّ هِيَ بِيَّ شِلَاةَ نَدَّسِ لَابَابِ نَمِ لِي خَادِلِ وَأَمِي كَحْتِ بَمَكَحَفِ
هَاضِرَنَ وَهَلَبِقَنَ أَنْ لُكُؤُ نِي مِ أَلِ أَدَهْ أُولِاقِفِ لِي خَادِلِ وَأَمِ لَسَ وَهِيَ لَع

Улар Бану Шайбалик Ҳарам хизматчилари* эшигидан биринчи бўлиб кирган кишини ҳакам қилишга ҳукм қилишди. Ундан биринчи кириб келган киши Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам бўлдилар. Шунда улар: «Бу Аминку! Ҳаммамиз уни қабул қиламиз ва унга рози бўламиз», дейишди.

يَفِ رَجَحِ لِعِضَوَفِ هِيَ لَوَّوْ مِ لُمُ لَأَدَهْ يَفِ مَكُحِ لَابِ حِاصِ نَ وَوَكَيِّ نَ أَوْضَرَ مِ نَبِّ أَبِ هُورَبِ حِ أَوْ
هَاقَتُرْمِ يَلِي لِي أَعِي مَجُّ لِي أَبِ قُولِ أَعَفَرَتِ نَ رَمِ أَمِ مُثَبِّ وَث

Улар у зотга ушбу ташвишли ишда ҳукмрон ва раҳбар бўлишларига рози эканларини айтишди. Шунда у зот Ҳажарул-Асвадни бир кийимга қўйиб, уни қабилалар барчаси биргаликда у кўтариб олинадиган ергача кўтариб боришларини буюрдилар.

هَدَيْتَنِي لَسَوِيَّ لَعَلَّ يَلْعَبُ عَضْوًا وَوَيْتَنِي لَكَيْتَ أَهْلُكُمْ رَقَمَ يَلِيهِ لَعَلَّ يَلْعَبُ
هَانَ بَوَانِ لَعَضْوَمَ يَفِيهِ رَشَلِ

Улар уни ўшал Каъбанинг бурчагидаги жойга олиб бориб қўйишди. Шунда у зот уни муборак қўллари билан ҳозирги ўрнига қўйиб, ўрнатдилар.

كِرَابٌ وَمَلَسَ وَوَلَّصَّ مَلَلًا مِلْسَتًا وَوَالَصَّ نَمِيْدَشٍ فَرَعَبَ مِيْرَكُلًا رَعَبًا مَلَلًا رَطَع
هَلَعِ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар хидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ЎН ИККИНЧИ АТР НУБУВВАТ ВА РИСОЛАТ

يَوْدَلِ لَأَوْقَالَ قَفْوًا يَلْعَبُ نَسَنُوعًا بَرَأْمَلَسَ وَوَيْلَعُ هَلَلِ يَلْعَبُ هَلَلَمَكَ أَمَلِ
هَامُ حُرَبٌ مَّعَفَ أَرِيْدَنَ وَوَأَرِيْ شَبَّ نِيْمَلِ أَعْلَلِ يَلِ أَعْتُ هَلَلِ أَعْتَبَ يِيْمَلِ أَعْلَلِ

Илмли кишиларнинг энг муносиб сўзларига қараганда, у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам қирқ ёшга тўлганларида, Аллоҳ таоло у зотни бутун оламларга хушxabар берувчи ва огоҳлантирувчи қилиб юбориб, у зотнинг раҳматини ҳаммалари учун умумий қилди.

تَعَجَّالًا أَيُّورِيَّيَ لَنَ كَفَّيَّ لَجَلَّةً قَدَّاصِلًا أَيُّوْرِلَابِ رُشَّ أَسْمَامَتِ يَلِيَّ إِئْدَبَ
هَانَ سَتَّ أَضْحُ بَصَقَلَفَلِ ثَمَّ

Аввалига олти ой тўлалигича чин, равшан туш бўлди. У зот бирор туш кўрсалар, жилвалари ярқироқ тонг ёруғидек аниқ ўнгидан келмай қолмас эди.

حِيْرَصَبُ كَلَمَلًا هَجَفِيَّيَ لَئَلَّيَّ رَشَبَلِ يُوْقُلَلِ أَنْ يَرْمَتَ أَيُّوْرِلَابِ ئِدْتَبَا أَمْنًا
هَأُوقُ هَأُوقَتِ لَفِئَّةُ بُلَلِ

Туш билан бошланиши у зотга фаришта тўсатдан очиқчасига нубувватни олиб келиб, у зот унга қувватлари етмай қолмасин дея, башарий қувватни машқ қилидириш учунгина бўлган эди.

Сўнгра ўша муаттар, нозик исларни туюшга иштиёқманд бўлишлари учун уч йил ёки ўттиз ой ваҳий узилиб қолди. Кейин у зотга «Йа аййуҳал-муддассир» нозил қилинди, Жаброил уни олиб келиб, у зотга нидо қилди.

عُذِّبْتُ لَكَ أَوْ يَقْبُاسُ لَأَهْلَ نَأْيٍ لَعْدَهُ أَشْ ... ██████████ ██████████ ██████████ ... ██████████
هَاعَدُّنْ مَلَّةَ رَأْسِ بَلْ أَوْ رَأْدُنْ لِبَابِ

«Иқроъ бисми Роббика»нинг олдин тушурилишида у зотнинг нубувватларининг ўзлари даъват қиладиган кишиларини огоҳлантириш ва хушxabар бериш билан расул бўлишларидан илгари, олдин бўлганига далил бор.

كِرَابٍ وَ مَلَسَ وَ لَصَّ مُمَّهَلَلِ لِمَيْ لَسَتْ وَ ةَالِ صُ نَمِّ يَدَشِ فَرَعَبَ مُمِّي رَكُّ لَأَهْرَبَقُ مُمَّهَلَلِ لِرَطْعِ
هَلَّ عِ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ЎН УЧИНЧИ АТР ИЛК ИСЛОМ ДАВРИ

يَلَعْنُ أَيُّ بَصَلٍ مَوَّهِي قِيَّيِّ صِلْ أَوْ رَاعِلْ بِحِصْرُكَ بَ وَبُ أَلْ لَأَجْرُ لَأَمْ هَبَ نَمَّ أَمْ لِّ وَأَوْ
هَأَقُ وَوَّهَبَلَقْ أَوْ هَلْ لَأَتَبَثَّ يَتَلَّ أَعْجِي دَخَّ أَسْ نَلْ مَوَّ

У зот соллаллоҳу алайҳи васалламга эркаклардан биринчи иймон келтирган киши ғор ва садоқат соҳиби Абу Бакрдир. Болалардан Алий, аёллардан эса Хадижадир. Аллоҳ у билан Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг қалбларини собит қилган ва у зотни сақлаган эди.

هَالِ وَأَوْ هَيَّ مُمْهَلَلِ يَفْ هَبَدَّعْ يَدَّلْ لَأَلْبِ ءَأَقْرَأَلْ مَوَّهِي رَاحُ نُبْ أَدِّيَزِي لَأَوْ مَلْ مَوَّ
هَالِ وَأَوْ أَمْرُقْتَعْلْ نَمْرُكَ بْ وَأَوْ هَالِ وَم

Мавлолардан Зайд ибн Ҳориса, қуллардан Билол бўлди. Уни Аллоҳ йўлида Умайя азоблаган эди. Уни мавлоси Абу Бакр қулликдан озод қилиб, унга совғалар инъом этиб, эҳтиром кўрсатди.

«Мавло» сўзи қул, қулликдан озод бўлган ва қул озод қилган деган маъноларни билдиради. Яъни бу сўз ушбу уч шахснинг барчаси учун ҳам ишлатилаверади ва ўрнига қараб, унинг мазмунини билиб олинади. Бу ерда у биринчисида озод бўлган қул маъносида, иккинчисида эса, озод қилувчи маносида ишлатилган.

نَمِّمٌ مُمُّهُ رِيْعٌ وَ عِيْفَصٌ مَّعْلَانُ بْنُ أَبِي وَ عُنْ بَأَوْ حَلَطُوْ دِيْعَسَ وَ دَعَسَ وَ نَامُتُ عَمَلَسَ أَمْث
هَاقَسَ وَ قِيْدُصَّ لَلِ قِيْحَرُ قِيْدُصَّ لَلِ هَلَهَنْ أ

Кейин Усмон, Саъд, Саъид, Талха, Ибн Авф ва Сафия амманинг ўғли ҳамда Сиддиқ тасдиқ майини ичирган ва уни ичган бошқа кишилар мусулмон бўлишди.

Бу ерда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг аммалари назарда тутилган бўлиб, унинг ўғлидан мурод Зубайр ибн Аввом Асадий Қураший рру дир, розияллоҳу анҳу.

هَلَلِ لَلِ قِيْحَرُ قِيْدُصَّ لَلِ هَلَهَنْ أ عِيْفَصٌ مَّعْلَانُ بْنُ أَبِي وَ عُنْ بَأَوْ حَلَطُوْ دِيْعَسَ وَ دَعَسَ وَ نَامُتُ عَمَلَسَ أَمْث
هَلَلِ لَلِ قِيْحَرُ قِيْدُصَّ لَلِ هَلَهَنْ أ

То «Бас, сенга буюрилган нарсани ошкор қил!» ояти нозил қилингунича у зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ва асҳобларининг ибодатлари махфий бўлди. Кейин халқларни Аллоҳга ошкор даъват эта бошладилар.

*Ҳижр сураси, 94-оят.

أَوْوَجَّحْتَفَ عِيْفَصٌ مَّعْلَانُ بْنُ أَبِي وَ عُنْ بَأَوْ حَلَطُوْ دِيْعَسَ وَ دَعَسَ وَ نَامُتُ عَمَلَسَ أَمْث
هَلَلِ لَلِ قِيْحَرُ قِيْدُصَّ لَلِ هَلَهَنْ أ

У зот уларнинг олиҳаларини айблаб, яккахудоликдан бошқасини рад этишга буюрганларидан сўнг қавмлари у зотдан узоқлашишди. Улар у зот билан буғз-адоват ҳамда озор-азият етказиш ила олишишга журъат қилишди.

عِيْفَصٌ مَّعْلَانُ بْنُ أَبِي وَ عُنْ بَأَوْ حَلَطُوْ دِيْعَسَ وَ دَعَسَ وَ نَامُتُ عَمَلَسَ أَمْث
هَلَلِ لَلِ قِيْحَرُ قِيْدُصَّ لَلِ هَلَهَنْ أ

Мусулмолнларга балолар ёғиши шиддатли тус олди. Натижада улар бешинчи йили Нажоший томон ҳижрат қилишди. Пайғамбар алайҳиссаломни амакилари Абу Толиб қўллаб қувватлади. Одамлар у зотдан ҳайбатланишар, тортинишар эди.

عِيْفَصٌ مَّعْلَانُ بْنُ أَبِي وَ عُنْ بَأَوْ حَلَطُوْ دِيْعَسَ وَ دَعَسَ وَ نَامُتُ عَمَلَسَ أَمْث
هَلَلِ لَلِ قِيْحَرُ قِيْدُصَّ لَلِ هَلَهَنْ أ

У зот соллаллоҳу алайҳи васалламга тунги соатларнинг бир қисмини ибодат билан ўтказиш буюрилган эди. Кейин Аллоҳ таолонинг «Бас, ўзингга осон бўлганини қироат қил ва намоз ўқи»,* деган сўзи билан у насх* қилинди.

Муззаммил сураси, 20-оят.

Насх – бирор шаръий ҳукми бошқа бир ҳукм билан бекор қилиш.

تَّوَلَّوْا لِبَاطِنِ الْاَبْحَابِ خَسْنٌ مُثَّ ؕ شِعْرَ الْاَبْنَاتِ عَكَرَ وَاَدْعَ الْاَبْنَاتِ عَكَرَ هِيَ لَعَنَ ضُرْفَو
هَارَسَمَةَ لَيْلِي فِي سَمْعِ الْا

У зот соллаллоҳу алайҳи васалламга эрталабда икки ракат, кечқурунда икки ракат намоз ўқиш фарз қилинди. Сўнг сайр қилдирилган кечаларида беш вақт намознинг фарз бўлиши билан у ҳам насх қилинди.

هُجِي دَخُ هَتَلَتَو ؕ وَيَزْرَلِا هَتَوْمَبْ تَمْطَعَو ؕ رَشَاعِلِا نِمْلِا وِشْ فَصْنِي فِي بِلِاطِ وَبَاتِا مَو
هَارُعَ قَيْتَو نِي مِلْسُمْلِا لَيْلَعِ الْاَبْنَاتِ وَشِ الْاَبْنَاتِ دَعَب

Ўнинчи йили шаввол ойининг ўртасида Абу Толиб вафот этди. У ўлиши билан мусибат яна ҳам катталашиб кетди. Уч кундан кейин Хадижа розияллоҳу анҳо ҳам унинг ортидан кетди. Синовлар мусулмонларга мустаҳкам илмоғини боғлаб олди.

اَفِي قَتِ وَغَدَيَ فَيُاطِلِا مِا و ؕ دَا لُكَلْ مَلَسَو هِيَ لَعْنُ هَلِا لِي لَصْرَهْ شَيْ رُقُ تَغَقُ وَا و
هَارُقِ ؕ بَا جِ الْاَبْنَاتِ اُوْنَسْحُ يَمْ لَف

Қурайш Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламга ҳар тур азият етказди. У зот Сақиф қабиласини даъват қилиш учун Тоиф томон йўл олдилар. Бироқ улар ўз жавоблари билан у зотнинг меҳмонликларининг ҳурматини яхши қилишмади.

تَبِيضُ خِيَّتِ حَرَجِ رَاجِحِ الْاَبْنَاتِ هَوْمَرَو ؕ دَبْنُ سَلِا بْ هُوْبَسَفِ دِي بَعْلِا وَا هَا فُ سَلِا هُو اَوْعُ اَف
هَالْعَنِا مَدَلِا ب

Балки улар у зот соллаллоҳу алайҳи васалламга қарши тентакларни ва қулларни гиж-гижлашди. Натижада улар хунук сўзлар билан у зотни ҳақоратлашди ва тошваранг қилишди, ҳатто у зотнинг ковушлари қонга беланди.

لِا قَفِ ؕ يَبْصُعُ الْاِي وَذِ الْاَهْلُ الْاَلِوِا يِفِ لِبِ جِ الْاَلِ كَلَمُ هَلْ اَسَفِ اَنْ يَحَ كَمَ يَلِا دَاعُ مُثَّ
هَالْوَتِي نَمْمُ هُوْبِ الْاَصْا نَمْمُ هَلِا جِ رُخِي نَا اَوْجَرَ اَيِّنِا

Кейин у зот маҳзун ҳолда Маккага қайтдилар. Тоғ фариштаси Тоифнинг ушбу мутаассиб аҳолисини ҳалок қилишни сўради. Шунда у зот: «Аллоҳ уларнинг пуштаридан Ўзини дўст тутадиганларни чиқаришини умид қиламан», дедилар.

كِرَابٍ وَّمَلَسَ وَّلَصَّ مُهَلِّلًا مَّيْلَسَتْ وَوَالَصِّ نَمِّيْ دَشٍ فَرَعَبَ مَّيْرَكُلًا رَّبَّقٌ مُهَلِّلًا رَّطَعِ
هَيْلَعِ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар хидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ЎН ТҮРТИНЧИ АТР ИСРО ВА МЕЪРОЖ

وَبِأَحْرَارٍ وَيَصْقُأُ الْإِدْجِ سَمَّ الْجِلْمِ لِأَحْلَادِ سَمَّ الْجَانِمِ نَمَّ طَقِيَّ وَدَسَجَ وَحُورَبَ يَرْسُأُ مُث
هَالَعِ وَرَاقُؤُلًا هَلَّجَ دَقُ وَيَلُؤُلًا يَفَمَدَا يَرْفَاتَاوَامَّ سَلَا يَلِإِ هَبَجُ رَعُ وَهَيْسُ دُقُلَا

Сўнгра у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам руҳ ва жасадлари билан ўйғоқ ҳолларида Масжидул-Ҳаромдан Масжидул-Ақсога, унинг муқаддас майдонига тунда сайр қилдирилдилар ҳамда у зотни осмонларга олиб чиқилди. Ўшанда у зот биринчи осмонда Одамни кўрдилар. Дарҳақиқат, виқор уни улуғвор қилиб, чулғаб олган экан.

يَتُؤُ وَيُدُّلَا يِيْحَيَّ وَتَلَّأَحَ نَبَاوَهُ قُتَلَا رَّبَّلَا لُؤُتَبَلَّأُ نَبَا يَسِيَّ عَيْنَا ثَلَا يَفَو
هَابِصَ يَفَمَكُؤُحَلَا

Иккинчи осмонда маъсума, олийжаноб, тақводор аёлнинг ўғли Ийсони ҳамда унинг холасининг ўғли, болалигидаёқ ҳикмат берилган Яҳёни кўрдилар.

عَفَرِي دُّلَا سِيْرِيْدِيْةَ بَارَلَا يَفَوهُ لَامَجَلَا وَتَرُؤُصَبَقِيَّيْ دِصَلَا فُسُؤِيَّةَ ثَلَا ثَلَا يَفَو
هَالَعِ أَوْ هَنَّا كَمُ هَلَلَا

Учинчи осмонда ростгўй Юсуфни чиройли суратида кўрдилар. Тўртинчи осмонда эса Аллоҳ мартабасини баланд ва олий қилган Идрисни кўрдилар.

يَدُّلَا يَسُومَ سِدَّاسِلَا يَفَوَّ يَلِيئِئَارْسِإِلَا ةَّمُأَلَا يَفَبَّخُ مَلَانُورَاهِ ةَسْمَإِخِلَا يَفَوَّ
هَاجَنُ وَهَلَلَا ةَمَلَكْ

Бешинчи осмонда Исроил уммати ўртасида маҳбуб бўлган Ҳорунни кўрдилар. Олтинчи осмонда эса Аллоҳ сўзлашган, У Зотга муножот қилган Мусо алайҳиссаломни кўрдилар.

هَلَلَا ةَطْفَحَوَّ ةَّيْوَطَلَا نَسُخَوَّ بَلَقَلَا ةَمَالَسَبُّ ةَبَّرَءَا جَ يَدُّلَا مَيَهَارِبِلَا ةَعَبَّاسِلَا يَفَوَّ
هَافَاغَو دُورَمَن رَانَ م

Еттинчи осмонда Роббига саломат қалб ва соф дил билан келган Иброҳим алайҳиссаломни кўрдилар. Аллоҳ уни Намруднинг ўтидан сақлаб, қутқарган эди.

مَاقَمَ يَلِلَا ةَّيْضِقَمَلَارُومُأَلَابِ مَالَقَالَا فَيَرْصَعَمَسَنَ أَيْلِي يَتَنُنْمَلَا ةَرِدِسَ يَلِإِ مَث
هَاندَاو ةَّيْهُفُ هَلَلَا ةَبَّرَقَ يَدُّلَا ةَحَفَاكُمَلَا

Кейин Сидратул-Мунтаҳога, қазою қадар ишларини битаётган қаламнинг шитирлашини эшитадиган ерга қадар, Аллоҳ у зотни Ўзига яқин қилган, яқинлаштирган жой бўлмиш «Тўқнашиш мақоми»гача кўтарилдилар.

هَارَا مَ ةَّيْبُؤَبُرِلَا ةَرُضَحَنَمَ هَسْأَرْيَنِي عَبُّ هَارَاو ةَّيَلَالَجَلَارَاوَنَأَلَا بُجُحُ هَلَطَامَاو

Аллоҳ улуғворлик нурларининг ҳижобини кўтарди ва у зотга Парвардигор ҳузурида кўрган нарсаларини ўз кўзларига кўрсатди.

نَيَسْمَخَ هَتَّمُأَ يَلَعَوَّ هَيَلَعَضَرَفَو ةَّيْتَاذِلَا يَلَامَجَلَا يَلَالِدَالَا طَاسَبُّ هَلَطَسَبَو
هَوَلَصَ

Аллоҳ Ўз жамоли зотийсида у зотга «идлол»* гиламини тўшади ва у зотга ҳамда умматларига эллик вақт намозни фарз қилди.

«Идлол» деб юқори мартабали тарафнинг нарғи тарафдаги кишига бемалол, ўзини эркин тутган ҳолда гаприб, эраклик қилишига қўйиб беришига айтилади.

يَفُءَءَاشَ أَمَكَنَ يَسْمَخَلَا أَعَا هَلَوَّ ةَّيَلَمَعَسْمَخَ يَلِإِ تَدَّرَفَلَضَفَلَا بَاحَسَلَهَنَامُ ث
هَاضَقَوَلَرَأَلَا

Фазл-марҳамат ёмғирлари сел бўлиб қуйилиб, намоз амалда беш вақтга туширилди ва унга Аллоҳ азалда хоҳлаб, ҳукм қилганидек, эллик вақтнинг ажри бўлди.

نَمَّ دَتْرَاوْ شَيْرُقْ هَتْ بَدَكَوْ ةِي وَرَوِ لِقَعْ يَذْلُكْ وُقِيَّيْ صِلْ اَهْ قَدَّصْ وِهْتَلْ يَلْ يَفْ دَاعْ مُثْ
هَ اَوْعْ اَوْ نَاطِيَّيْ شِلْ اَهْ لَصْ اَ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам шу кечанинг ўзида қайтиб тушдилар.
Сиддиқ ва барча ақлу тафаккурли кишилар у зотни тасдиқлашди. Бароқ
Қурайш у зотни яна ёлғончига чиқарди, шайтон залолатга кетказган ва
адаштирган кишилар муртад бўлдилар.

كِرَابَ وِمْ لَسْ وِلَّصْ مُهْلَلِ مَيْ لِسَتْ وِةَالْ صَنْ مِي دَشْ فَرَعَبْ مِي رِكْلَلْ اَهْ رَبَقْ مُهْلَلِ لِرَّطْع
هَيْ لَعْ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар
ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва
баракотингни ёғдиргин!

ЎН БЕШИНЧИ АТР ДАЪВАТНИНГ ЁЙИЛИШИ

وَبَنَامْ آفْ ةِي مَسْ وِمْ لَلْ مَائِيْ اَلْ اِيْ هَلْ لُ اَلْ سَرُّ هَنْ اَبْ لِيْ اَبْ قُلْ اِيْ لَعْ ةَسْ فَنَ ضَرَعْ مُثْ
هَ اَضْرَبْ هَلْ لُ اَلْ مُصَّصَتْ خِرَاصْ نَ اَلْ نَمَّ ةَسْ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳаж мавсуми кунларида қабилаларга
ўзларининг Аллоҳнинг расули эканларини айтиб, тушунтирдилар. Ўшанда
ансорлардан Аллоҳ Ўз розилиги учун ажратиб олган олти киши у зотга
иймон келтирди.

رَهْ طَوْ اَوْ فَرَصْنَا مُثْ ةِي قَحَّ ةَغْيَبْ ةُوعْ يَابْ وَاَلْ جَرَّ رَشَعْ يَنْ ثَلْ لَبْ اَقْلْ اِيْ فْ مُنْ مَّ حَّحْ و
هَ اَوَّامْ وُهْ لِقَعْ مَتْ نَاكْفْ ةَنْ يَدَمْ لِبْ اَبْ مَ اَلْ سِ اِلْ اَ

Келаси йили улардан ўн икки киши ҳаж қилди ва у зотга ҳақиқат
байъатини қилишди. Кейин қайтиб кетишди. Шундай қилиб, Ислом
Мадинада зуҳур қилди ва у Исломнинг қўриқхонаси ва турар жойи бўлиб
қолди.

ءِي سْ وَاَلْ لِيْ اَقْلْ اَلْ نَمَّ نَاتْ اَرْمَ اَوْ ةَثَا لَتْ وَاَوْ نُوْعْ بَسْ ثَلْ اَثَلْ اِيْ فْ هَيْ لَعْ مَدَقْ و
هَ اَرْسَ ةَحَّحْ اَحَّجْ اَبْ يِقَنْ رَشَعْ يَنْ ثَلْ اَمْ هَيْ لَعْ رَمَّ اَوْ ةُوعْ يَابْ فْ ةِي جَرَّحْ لُ اَو

Учинчи йили Авс ва Хазраж қабилаларидан етмиш ёки етмиш уч киши ва иккита аёл у зот соллаллоҳу алайҳи васалламга келиб, байъат қилишди. У зот уларга ўн иккита аслзода, мўътабар нақибларни* раҳбар этиб тайинладилар.

Нақиб – кичикроқ гуруҳ раҳбари, оқсоқол.

رَحْمَةٌ مِّنْ مَّوَدَّةِ اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
وَأَنَّ أُولَئِكَ هُمُ الَّذِينَ يَرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ وَإِنَّ اللَّهَ يُدْرِكُ أَعْيُنَ
الَّذِينَ يُرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ وَإِنَّ اللَّهَ يُدْرِكُ أَعْيُنَ الَّذِينَ يُرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ

Ислом миллатига дохил қишилар Маккадан улар томон ҳижрат қилишди. Улар куфрни тарк этиб ташлаб кетган, уни душман тутган кишиларга тайёрлаб қўйилган нарсаларга интилиб, ватанларини тарк этдилар.

Яъни Аллоҳ таоло ҳижрат қилган кишиларга ваъда қилган ажру савобларнинг умидида ҳижрат қилишди, уларнинг бундан бошқа мақсадлари, кўзлаган моддий манфаатлари йўқ эди.

أُولَئِكَ هُمُ الَّذِينَ يَرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ وَإِنَّ اللَّهَ يُدْرِكُ أَعْيُنَ
الَّذِينَ يُرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ وَإِنَّ اللَّهَ يُدْرِكُ أَعْيُنَ الَّذِينَ يُرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ

Қурайш у зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг тездан ўз асҳобларига бориб қўшилиб олишларидан қўрқиб, у зотни ўлдириш маслаҳатини қилишди. Бироқ Аллоҳ у зотни уларнинг ҳийлаларидан сақлади ва қутқарди.

كُرَابٍ مِّنْ مَّوَدَّةِ اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
وَأَنَّ أُولَئِكَ هُمُ الَّذِينَ يَرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ وَإِنَّ اللَّهَ يُدْرِكُ أَعْيُنَ
الَّذِينَ يُرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ وَإِنَّ اللَّهَ يُدْرِكُ أَعْيُنَ الَّذِينَ يُرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ЎН ОЛТИНЧИ АТР ҲИЖРАТ

رَحْمَةٌ مِّنْ مَّوَدَّةِ اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
وَأَنَّ أُولَئِكَ هُمُ الَّذِينَ يَرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ وَإِنَّ اللَّهَ يُدْرِكُ أَعْيُنَ
الَّذِينَ يُرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ وَإِنَّ اللَّهَ يُدْرِكُ أَعْيُنَ الَّذِينَ يُرَوْنَ اللَّهَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ

У зот соллаллоҳу алайҳи васалламга ҳижрат қилишга изн берилди. Мушриклар ўзларича у зотни ўлим ҳовузига олиб бориш учун таъқиб қилиб, кузатишарди. Шунда у зот уларнинг олдиларига чиқиб, ҳовучлаб тупроқ олиб, уларнинг бошларидан сочдилар.

مُؤْمِنًا خَلَّالًا يَمْحَتُ اثَّالَتِ هِيَ فَمَاقَاوُ هِيَ غَمْلَابِ هِيَ فُقُيِّدَّصَلَّ زَافَ وَرَوْتِ رَاعٍ مَّأُو
هَامِحُ بَكَّانَ غَلَّأُو

Кейин Савр ғори томон йўл олдилар. Сиддиқ ўша ерда у зот билан бирга бўлишга муваффақ бўлди. У зот у ерда уч кун турдилар. Каптару ўргимчаклар у зотнинг ҳимоясида бўлди.

Савр ғори – Маккадан 4 км узоқликда, Масжидул-Ҳаромнинг жанубида жойлашган, денгиз сатҳидан 748 м баландликдаги, Аҳтал тоғидаги ғор. Ғор оғзининг баланлиги 1,25 м. ғорнинг икки оғзи бўлиб, ғарб томонидагидан Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам, шарқийсидан Абу Бакр Сиддиқ розияллоҳу анҳу кириб жойлашган.

هَلَّضَّرَعَتَ وَ هِيَ طَمْرِيخَ يَلَعَمَّ لَسَوَّ هِيَ لَعُ هَلَّالِ لِيَّ لَصَّوَّ هِ وَ نِي نِثَّالِ اَلَّيَّ لُ هُنَّ مَاجَّحَ وَ
هَاعَدَّو هَلَّالِ لِيَّ لُ هِيَ فَ لَّ تَبَّأَفُ عَقَّأَرْسُ

Душанба кечаси икковлари йўлга чиқдилар. У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам энг яхши уловда эдилар. Суроқа у зотнинг йўлларини тўсиб чиқди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Аллоҳга ёлвориб, дуо қилдилар.

هَائِيَّ هَحَنَمَ فَنَامَ أَلَّهَ لَأَسَّوَّ هِيَ وَ قُلَّ اَلَّهَ بَلَّصَلَّ اِلَّضَّرَّأَلَّ اِيَّ فِ هِبَّ وَ بَعْ يُّ مَائِ أَوْ قُ تَحَّأَسَفَ

Шунда унинг уловининг оёқлари қаттиқ, метин ерга ботиб қолди. Суроқа у зотдан омонлик сўраган эди, унга омонлик бердилар.

كُرَّابَ وَ مَّ لَسَّوَّ لَّصَّ مَّ هَلَّ لَ اِلَّ مِ لَسَّ تَ وَ اَلَّ صَّ نَمَّ يَّ دَشَّ فَرَّعَبَ مَّ يَّ رَكُّ لَ اَلَّ رَبَّ قُ مَّ هَلَّ لَ اِلَّ رَطَّعَ
هَلَّيَّ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

**ЎН ЕТТИНЧИ АТР
МАДИНА ЙЎЛИДА**

°نُكَيْ مَلَفْ اَهْنَمَنْ بَلْ °وَأَمْحَلْ عَايْتَبَا اُوْدَارَاوْ ةِيْعَانُخْلِلْ دَبْ عَمْرُمُ اِيْلَعْدِي دُقْب رَمَو
هَ اَوْحْ دَقْ كَلْ ذَنْ مَرِيْ شَلْ اَهُؤَابْخْ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам Қудайдда Умму Маъбад Хузоъиянинг олдидан ўтиб қолдилар. Улар ундан гўшт ва сут сотиб олмоқчи бўлишди. Аммо унинг чодирисида улар истаган бирор нарса йўқ эди.

Қудайд – Робиғ билан Суҳайб ўртасидаги жой.

Умми Маъбаднинг исми Отика бинти Холид бўлган.

°تَنْدَأْفْ اَوْبَلْحْ يَفْ اَهَنْدَأْتَسَفْ ةِيْعِرْلِلْ نَعْدُجْ لَلْ اَهْفَلْخْ تَيْبَلْ اِيْفِ ةِاشْ يَلْ رَظَنْفْ
هَ اَنْبَصَّ اَلْ بَلْحْ اَوْبَنْ اَكْوَلْ تَلْ اَقْوْ

Шунда Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уй ичидаги ориқлигидан подадан қолган бир қўйга қарадилар-да, уни соғишга изн сўрадилар. У изн бердию: «Агар унда сут бўлганида, уни ўзимиз соғиб олган бўлардик», деб қўйди.

مَوْوَقْلِلْ نَمُّ اَلْ كَيْ قَسَّوْ بَلْحْ وُ تَرْدَفْ ةِيْلَوْ وُ ةَالْوَمَّ هَلْ لَلْ اَعْدَوْ اَهْنَمْ عَرَّضْ لَحَسَمَفْ
هَ اَوْرَاوْ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам унинг елинини силадилар ва Хожалари ҳамда Валийлари бўлмиш Аллоҳга дуо қилдилар. Шунда унинг елини сутга тўлди ва у зот уни соғдилар. У зот қавмдаги ҳар бир кишига сут ичириб, қондирдилар.

هَبَبْ ةَهْدَفْ نَبَلْ لَلْ اِيَارَوْدَبْ عَمْرُؤَبْ اَعَجَفْ ةِيْلَجْ ةِيْ اَهْ اِيْدَلْ ةَرْدَاغْ وَاَنْ اِلْ اَلْمَوْبَلْحْ مُثْ
هَ اَصْقَاْ يَلْ اِلْ بَلْحْ غَلْ

Кейин яна соғиб, идишларни тўлдирдилар-да, уни Умму Маъбаднинг ҳузурида бир равшан мўъжиза ўлароқ қолдирдилар. Абу Маъбад келди-да, сутни кўриб, қаттиқ ажабланди.

لُجْرَانْ بَرْمُ تَلْ اَقْوْفْ ةِيْنَبَلْ لِيْ ةَرْطَقَبْ صَبْتْ تَيْبَلْ اَبْ بَلْحْ اَلْ وَاَدَمْ كَلْ اَنْ لَلْ اَقْوْ
هَ اَنْ عَمَّ وُ هُنْ اَمْتُجْ اَذْكَ وَاَذْكَ كَرَابُ

У: «Бу сенга қаердан келди? Ахир уйда лоақал бир томчи сут берадиган соғин қўй йўқ эди-ку?!» деди. Шунда у: «Жисму жони баракали, ундай, бундай бир киши олдимиздан ўтиб қолди...», деди.

هَانَادُوْةَ عَبَّتْ اَوْ هَبَّ نَمَّ اَلْهُرُّ وَاَوْ لَوْلَا هُنَّ اَبَّ عِيَّهَلْ لِكَبَّ مَسْقَاً وِشِي رُقُبْ جَا صَا اَدَهَلْ اَقَوَفْ

Абу Маъбад: «У Қурайш қабиласининг соҳибидир», деди ва агар у зотни кўрганида, у зотга иймон келтириб, эргашишини ва яқин бўлишини айтиб, барча олиҳалар номи билан қасам ичди.

عِيَّهَلْ لِكَبَّ مَسْقَاً وِشِي رُقُبْ جَا صَا اَدَهَلْ اَقَوَفْ
هَانَادُوْةَ عَبَّتْ اَوْ هَبَّ نَمَّ اَلْهُرُّ وَاَوْ لَوْلَا هُنَّ اَبَّ عِيَّهَلْ لِكَبَّ مَسْقَاً وِشِي رُقُبْ جَا صَا اَدَهَلْ اَقَوَفْ

У зот робиъулаввал ойининг ўн иккинчисида душанда куни Мадинага кириб келдилар. У зот туфайли ушбу мусаффо Мадинанинг ҳамма тарафи ёришиб кетди. У зотни ансорлар қабул қилиб олишди. У зот Қубога тушиб, унинг масжидини тақво узра бино қилдилар.

Мадина олдин Амолиқлардан Ясриб исмли киши номи билан аталар эди. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳижрат қилиб борганларидан сўнг, уни «Тайбаҳ» (гўзал, хушбўй, ёқимли) деб атадилар. Чунки Ясриб сўзи «ёмонлик» маъносини билдирар эди. Кейинроқ шаҳар «Мадинатун-Набий», «Мадинатун-набавия», яъни «Пайғамбар шаҳри» деб номланадиган бўлди. Ўрта асрларга келиб, уни «Ал-Мадинаҳ ал-Мунаввараҳ» – «Мадинаи Мунаввара» деб номлаш урф бўлди.

كِرَابٌ وَّ مَلَسَ وَّلَّصَّ مُمَّهَلْ لِمَيْلَسَتْ وَاَلَصَّ نَمَّ يَدَشْ فَرَعَبَ مَيْرَكُ لْ اَدَرْبَقُ مُمَّهَلْ لِرَطْعِ
هَانَادُوْةَ عَبَّتْ اَوْ هَبَّ نَمَّ اَلْهُرُّ وَاَوْ لَوْلَا هُنَّ اَبَّ عِيَّهَلْ لِكَبَّ مَسْقَاً وِشِي رُقُبْ جَا صَا اَدَهَلْ اَقَوَفْ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ЎН САККИЗИНЧИ АТР У ЗОТНИНГ ХИЛҚАТЛАРИ

عِيَّهَلْ لِكَبَّ مَسْقَاً وِشِي رُقُبْ جَا صَا اَدَهَلْ اَقَوَفْ
هَانَادُوْةَ عَبَّتْ اَوْ هَبَّ نَمَّ اَلْهُرُّ وَاَوْ لَوْلَا هُنَّ اَبَّ عِيَّهَلْ لِكَبَّ مَسْقَاً وِشِي رُقُبْ جَا صَا اَدَهَلْ اَقَوَفْ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам хилқат ва хулқда энг мукаммал инсон, улуг шахсият, порлоқ ва юксак сифатларга эга зот эдилар. Ўрта бўй, бироз қизиллик аралашган оқ рангли эдилар. Кўзлари кенг, сурма сурилгандек. Киприклари узун. Қошлари ёйдек ва чўзиқ.

نَبِيٌّ دَخَلَ لَيْلَةَ الْهَجْرِ مِنْ بَيْتِ جَدِّهِ عَسَاوُ هَنْسَحَ مَفْلُحٌ عَسَاوُ نَانَسْ أَلْجَلْفُ مَهْ أَنْقُلْ نَبِيٌّ رَغْلَانَسَحَ بِأَذْيَدْحِ أَضْعَبِ هَفْنُ أَفِ أَرْي

Тишларининг ораси очиқ. Оғизлари кенг, гўзал. Пешоналари кенг, ҳилол каби эди. Яноқлари теккис. Бурунларида бироз дўнглик кўринар эди. Бурун тоғайлари гўзал, қийғирбурун эдилар.

ثَكَبِقْعُلْ حَلَلِ لَيْلَةَ الْقِدْسِ دَارَكُلْ حَمْضُ نَبِيٍّ فَكُلْ طَبَسُ نَبِيٍّ كَنْ مَلْ نَبِيٍّ بَأْمَ دَيْعَبِ هَيْلَعُ هَلَلِ لَيْلَةَ هَيْفَتَكَ نَبِيٍّ وَ هَيْئُ دُأَلْ مَحْشَلِ لَيْلِ إِهْرَعُ شَسْ أَرْلْ مَيْطَعُ هَيْجَلْ لِي هَالَعُ وَ زُونُ أَمَّعُ دَقُ وَ بَنْ لِمَتَاخْ مَلَسْ وَ

Икки елкалари ораси узоқ, кафтлари кенг, бўғимлари гўштли, товонлари камгўшт, соқоллари қалин, бошлари катта, сочлари қулоқларининг юмшоқларига тушган эди. У зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг икки кураклари ўртасида нубувват муҳрлари бор бўлиб, уни нур қоплаб, ўраб турар эди.

هَيْكُ سَمْلِ تَحْفَنْ لِمُ بَيْطِ طَاهُفَرَعُ وَ وُلُّوْ أَلْ مَلَسْ وَ هَيْلَعُ هَلَلِ لَيْلَةَ قَرَعُ وَ أَقْتِرْ لِبَبْ صُنْمُ طَخُنْ نَبِيٍّ أَمَّنْ أَلْ هَتَيْ شَمُ فِ أَفَكَتَيْ وَ

У зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг терлари марварид каби эди. Унинг бўйи мушкнинг ҳидидан ҳам хушбўй эди. У зот юрганларида худди баланд тепаликдан тушаётганга ўхшардилар.

رَأْسِ أَسْ هَنْمُ دَجَيْفِ هَيْرِشَلْ هَدَيْبِ حَفْ أَصْمَلْ حَفْ أَصْمَلْ مَلَسْ وَ هَيْلَعُ هَلَلِ لَيْلَةَ نَأَكْ وَ نَبِيٌّ نَمُ هَلْ هَسَمُ فَرْغَيْفِي بَصَلْ لَسْ أَرْي لَعْ أَعْضَيْ وَ هَيْرَعُ حَائِ أَرْمُ وَيْلِ هَارْدِي وَ هَيْبِصَلْ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам кўришадиган кишилари билан муборак қўллари ила кўришардилар. Натижада ўша одам ўз қўлида кечгача абҳарий* бўйларни туяр эди. У зот қўлларини ёш болаларнинг бошларига қўяр, у зотнинг айнан ўша болани ушлаганлари болаларнинг орасида танилиб, яққол билиниб турар эди.

Абҳарий – жасмин ва шу каби ўсимликлар ҳиди.

رَأْمُ هُتَعَانُ لُوقِي هَيْرَدْبَلْ لَيْلِ لَيْلِ فِرْمَقْلِ أَلْ تَفَيْرِشَلْ أُهُجْ وَ وُلْ أَلْتَيْ هَارِي رِشَبْ أَلْ وَ هَلْ شَمُ هَدْعَبْ أَلْ وَ هَلْ بَق

У зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг муборак юзлари бадр* кечасидаги ой каби порлаб турар эди. У зотни мақтаган киши: «У зотдан олдин ҳам, кейин ҳам у зотнинг ўхшашларини кўрмадим ва бошқа бирорта ҳам инсон кўрмайди», дер эди.

Бадр – ўн тўрт кунлик ой, тўлин ой.

كِرَابٍ وَمَلَسَ وَصَّ مُهَلِّلِ مَيْلَسَتِ وَهَلَّ صَنْمِيَّ دَشْفَرَعَبَ مَيْرَكُّ لَأَرْبَقٌ مُهَلِّلِ رَطْعَ
عَلَّ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ЎН ТЎҚҚИЗИНЧИ АТР ХУЛҚ-ОДОБЛАРИ

هُبَّوْثُ غُفْرِيَّ وَهَلَّ عَنْهُ صَحَّيْ غُضَّوْثِ لَأَوْءَايَ خَلَّ دِي دَشْفَرَعَبَ مَلَسَ وَهَلَّ لَأَرْبَقٌ مُهَلِّلِ نَأَكَّ
نِي كَأَسْمَلِ أَوْءَارِقُ فُلَّ بَحِّيَّ وَهَلَّ رَسْرِيَّ سَبَّهَلَّ هَلَّ مَدِيَّ فَرِيَّ سَيَّ وَهَلَّ شَبَّحِيَّ وَ
وَرُقْفَلِ أَعْقَدَا أَرْقِيَّ قَرْقِيَّ أَلَّ وَهَلَّ زَائِنَجُ غِيَّ شِيَّ وَهَلَّ هَضْرَمُ دُوعِيَّ وَهَلَّ مَسَلَجِيَّ وَ
هَأُشَّأ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам ўта ҳаёли ва тавозели эдилар. Ковушларини ямар, кийимларини ўзлари тикар, қўйларни соғар ва аҳлларининг хизматида гўзал бир суратда елиб-югурар эдилар. У зот фақирларни ва мискинларни яхши кўрар, улар билан бирга ўтирар, уларнинг касалларини кўргани борар, жанозаларига қатнашар эдилар. Фақирлик тупроққа ўтиргизиб, ташвишга солган бирор кишини паст санмас эдилар.

أَلَّ وَهَلَّ دُبُّغَلِّي وَدَوَّهَلَّ مَرَّأَلِ عَمِّي شَمِّيَّ وَهَلَّ كَيْ أَمَبَّ ادْحَأَلِّ بَأَقِيَّ أَلَّ وَهَلَّ دَعْمَلِ لَبَّقِيَّ وَ
هَأُضْرَلِّي ضَرِّيَّ وَهَلَّ لَأَغْتَلَّ لَبَّضْعِيَّ وَكُلُّ مَلِّ أَبَاهِيَّ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам узрни қабул қилар, бирор кишига у ёқтирмайдиган ҳолатда рўпара бўлмас эдилар. Бева аёллар ва қуллар билан бирга юрар, подшоҳлардан ҳайбатланмас, Аллоҳ таоло учунгина ғазабланар ва У Зотнинг розилиги учунгина рози бўлар эдилар.

رَبِّ عَالَمِينَ أَلَمْ يَخْلُقْكُمْ وَأَلَمْ يَتَوَسَّلْ لَكُمْ الْوَدَّاعِينَ أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ رَسُولًا أَلَمْ يَخْلُقْكُمْ وَأَلَمْ يَتَوَسَّلْ لَكُمْ الْوَدَّاعِينَ أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ رَسُولًا أَلَمْ يَخْلُقْكُمْ وَأَلَمْ يَتَوَسَّلْ لَكُمْ الْوَدَّاعِينَ

У зот асҳобларнинг ортидан юрар ва: «Ортимни руҳоний фаришталар учун бўшатиб қўйинглар», дердилар. У зот туя, от, ҳачир ва у зотга подшоҳлардан бири ҳадя қилган эшшакни миниб юрар эдилар.

هَذَا هَدَىٰ لَهُمْ لِيُحْمَدُوا بِهِ مَا عَزَبَ لَهُمْ وَرَحِمَهُمُ اللَّهُ وَصَلَّىٰ عَلَيْهِمْ اللَّهُ إِنَّهُ كَانَ غَفِيرًا

У зот очликдан қоринларига тош боғлаб оладилар. Ҳолбуки, у зотга Ер хазиналарининг калитлари берилган эди. Тоғлар у зотдан у зот учун тилло бўлишни илтимос қилишган эди, у зот бош тордилар.

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ رَسُولًا أَلَمْ يَخْلُقْكُمْ وَأَلَمْ يَتَوَسَّلْ لَكُمْ الْوَدَّاعِينَ أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ رَسُولًا أَلَمْ يَخْلُقْكُمْ وَأَلَمْ يَتَوَسَّلْ لَكُمْ الْوَدَّاعِينَ

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам бекорчи гапларни гапирмас, кўп зикр қилар эдилар, учратган кишиларига биринчи бўлиб салом берар эдилар. У зот намозни узун ўқир, жумъа хутбаларини қисқа қилардилар. Ҳурматли кишиларни дўст тутар, фазилатли инсонларни иззат-икром қилардилар. У зот ҳазил қилар, аммо Аллоҳ таоло яхши кўрадиган ва рози бўладиган ҳақ гапнигина гапирар эдилар.

أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ رَسُولًا أَلَمْ يَخْلُقْكُمْ وَأَلَمْ يَتَوَسَّلْ لَكُمْ الْوَدَّاعِينَ أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ رَسُولًا أَلَمْ يَخْلُقْكُمْ وَأَلَمْ يَتَوَسَّلْ لَكُمْ الْوَدَّاعِينَ

Мана шу жойда сўз чопқир улови баён отлиқлари ичра мусобақалашишдан олдимизда тўхтади ва имло сайрчиси изоҳ биёбонида ўз ниҳоя манзилига етиб келди.

كِرَابٍ وَمَلَسَ وَوَلَّىٰ صُورَةً لِّمَلَسَاتِ وَوَلَّىٰ صُورَةً لِّمَلَسَاتِ وَوَلَّىٰ صُورَةً لِّمَلَسَاتِ

Аллоҳим! У зотнинг шарафли қабрларини саловату саломнинг муаттар ҳидлари билан хушбўй қилгин. Аллоҳим! У зотга саловату салом ва баракотингни ёғдиргин!

ДУО

هَافَكَ دُبَّعْلُ الْفُكَاةِ لِيَلِي تَعْفُرُ إِذْ إِذْ نَمَّ أَيُّهُ طَعْلُ لِبَابِ نِي دَيْ لِي طَسَابِ أَيُّهُ مُهْلَلِ لِي

Аллоҳим! Эй икки қўлини ҳадялар билан кенг очувчи Зот! Эй Ўзига банданинг қўллари кўтарилганда уларга кифоя қиладиган Зот!

هَابُ شَأْوُ رِيْطَانِ أَهِي فُؤَلِ نَوُكَيْ نَانِ عَيْ دَحْ أَلِ وَتَافِصَو وَتَازِي فَهَزَنْتَ نَمَّ أَيُّهُ

Эй ягона зоту сифатларида назири ва ўхшашидан пок бўлган Зот!

هَآوَسَ يَلَعْلُ وَغِيْ أَلِ وَهُزِي غِيْ جُرِيْ أَلِ نَمَّ أَيُّهُ لَزَالِ أَوِ مَدِقُولِ أَوِ آقَبِ لِبَابِ دَرَفَتَ نَمَّ أَيُّهُ

Эй боқийлик, қадимлик ва азалийликда ёлғиз бўлган Зот! Эй Ундан бошқадан умид қилинмайдиган, Ундан ўзгасига таянилмайдиган Зот!

هُدَشَرْتَسَ لِي نَمَّ هَوْلُ ضَفَبِ دَشْرَأَوِ هَيْ مَوِيْ قُولِ وَتَرْدُقُ يَلِي مَانْ أَلِ دَنْتَسَ لِي نَمَّ أَيُّهُ هَادَهْتَسَ أَوِ

Эй барча халқлар Унинг мангу қудратига суянадиган ва тўғри йўл истаган, ҳидоят талаб қилган кишиларни Ўз фазли ила тўғри йўлга бошлайдиган Зот!

هَاجُ دَكْشَلِ تَامُلُ طُمْ نَمَّ تَحَارَا يَتَلِ هَيْ سُدُقُولِ كَرَأُونِ أَبُ مُهْلَلِ كُتْلِ أَسَنَ

Аллоҳим! Сендан шак-шубҳа зулматлари, қоронғулигини кетказган муқаддас нурларинг ила сўраймиз.

هُمُّهُ لَوِ أَوِ وَتَرُؤُصِ بِيْ أَيُّهُ نَبْ أَلِ رِخْ أَوْهُ نَمَّ وَ هَيْ دَمْحُمُولِ تَذَلِ فَ رَشَبِ كَيْ لِي لَسْ وَتَنَ وَ هَانْ غَمَبِ

Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг зотлари – ўз сурати ила анбиёларнинг сўнгиси, маъноси ила биринчиси бўлган зотнинг ҳурматини Сенга васила қиламиз.

هَيْ إِدْهَلِ لِي لَوِ وَبِأَخْ صَابِ وَهَاجَّ نَلِ أَوِ هَمَّ أَلِ سَلِ لِي نِي فَسَوِ هَيْ رَبُّ لِي نَمَّ لِي بِكَ أَوْكَ هَوْلِ أَبِ وَ هَلَلِ نَمَّ أَلِ ضَفْ نَوُغْتَبِيْ هَلَلِ مُهْسُ وَفُنْ أَوْلِ دَبْ يَدْلِ هَيْ لِي ضَفْ أَلِ أَوِ

Яна у зотнинг махлуқотларнинг эминлик юлдузлари, саломатлик ва нажотнинг кемаси бўлган оилаларини ҳамда Аллоҳнинг фазлини истаб жонларини сарф этган, ҳидоят ва афзаллик эгалари бўлган асҳобларини

Эй Хожамиз! Биз Сенинг хузурингдаги ҳадяларингдан умид қилган ҳолда Ўзингдан сўрамоқдамиз. Сендан умид қилган нарсаларимизни рўёбга чиқаргин.

اَدَّهٗ يَفْرِخُ لَآ اَدَّهٗ لَعَجَّ نَمَلٌ رَجَّ اَلْمَطْعَاوُ هِيَ رَجَّ اَوَاتُ رَجَّ اَوَاتُ اَعْوَرُّ اِنَّمَا هَلَلَا
هَاجُّ اَوَكَّرَابُ مَلَمَّوِي لَآ

Аллоҳим! Қўрқувларни эминликка айлантиргин. Раҳбарларни ҳам, халқни ҳам Ўзинг ислоҳ қилгин ва ушбу муборак кунда бу хайр мажлисни қилган, ташкиллаштирган кишига ажрларини улкан қилиб бергин.

مُعَيَّ اَتِيَّ اَن قَسَاوُ هِيَ حَرَّةٌ نَمَّ اَلْمَالِ سَالَا دَالِبَ رِيَّاسَاوُ دَدَلَبَلَا هَدَّ لَعَجَّ اَمَّ هَلَلَا
هَابُرَّوَبَّ سَبَّ سَلَا هَبَّيَّ سُبَّ اَيَّ سُنَا

Аллоҳим! Ушбу шаҳар ва бошқа Ислон юртларини эмин ва фаровон қилгин ҳамда устимиздан оқими биёбону тепаликларни қамрайдиган ёмғир ёғдиргин.

يَجَّ نَزَّرَبَلَا يَلَا نَمْرَفُ عَجَّ اَن دِّيَّ سَ هِيَ دِلَّوَمَلَا رَّبَّ حُ مَلَمَلَا دُرُّبَلَا هَدَّ سَا نَلَّ رَفَّ عَاوُ
هَامَتُّ نَمَّوُ هُتُّ بَسُنَا

Ушбу гўзал мавлид чопонларининг тўқувчиси, нисбаси – мансублиги Барзанжийга бориб етадиган, саййидимиз Жаъфарни Ўзинг мағфират қилгин.

هَانُ كُ سَاوُ هَلَّ يَ قَمَّ نَمَّ يَبَّرَقُ مَلَمَلَا عَمَّ لَعَجَّ اَوُ هِيَ نَمُّ اَلَاوَا عَجَّ رَلَاوَا كُبُّ رُقُبَّ زَوَفَلَا هَلَّ قُ قَحَّوُ

Уни Ўзингга бўлган яқинликни қўлга киритишга ва орзу-умидларига етиштир. Унинг истироҳатгоҳини, масканини муқарраблар билан бирга қилгин.

هَعَمَّ سَا هَلَّ يَلَا اَخَّ صَا نَمَّوَا هَوَّ رَا قَاوَا هَوَّ بَاتَا كَاوَا هِيَ عَاوَا هَرَّ صَحَّوَا هَزَّ عَاوَا هَبَّ يَ عَاوَا هَلَّ رُتَّ سَاوَا
هَاعَّ صَاوَا

Унинг айбларини, ожизлигини, нўноқлик ва дудуқликларини Ўзинг ёпгин. Шунингдек, ушбу мавлидни ёзган, ўқиган ва унга қулоқ солган ҳамда тинглаганларнинг ҳам.

هَبَّ حَّ صَاوَا هَلَّ يَ عَاوَا هِيَ لُ كَلَلَا هَلَّ قُ يَ قَحَّ لَلَا نَمَّ يَلَّ جَّ تَلَلَلَا لَبَّ اَقَلَّوَا يَلَّ عَاوَا مَلَّ سَاوَا لَصَّوَا مَّ هَلَلَا
هَالَاوَاوَا هَرَّ صَنَّوَا

Куллий ҳақиқатлар* ичра тажаллийни илк бор қабул қилган зотга ҳамда у зотнинг оилалари, асҳоблари ва у зотга ёрдам берган, у зотни дўст тутган

кишиларга салоту салом йўллагин.

«Куллий ҳақиқат» деганда башарият назарда тутилган.

لَفَاخْمُ لِرُؤُوسِ تَلَحَّتْ وَوَيْرَهُ وَجْ طَارِقًا بِبِيْرِدِلْ وَفِصْوٰنُمْ نَادَا لَتَفْنُ شَامَ
هَالِحِ دُوُقُعِبَ ةَفِي نُمْلَا

Зотан, қулоқлар у зотнинг дурдек васфларидан гавҳар болдоқлар билан зийнатланди ҳамда олий йиғинларнинг кўкслари унинг шодалари билан безанди.

ءَايَبْنَا لِمَتَاخِ دَمْحُمِ اَنَالِ وَمَوَانِ دِيَسِي لَعَمِي لِسْتَلَا مَتَاوَا لَصَلَا لَضْفَاوَا
نِي عَمَجَلَا وَبَاخِ صَاوَا لِي لَعَوَا نِي لَسْرُمْلَاوَا

Саййидимиз ва хўжамиз, анбиё ва пайғамбарларнинг сўнгисига ҳамда у зотнинг оилаларига, асҳобларига – барча-барчаларига энг афзал саловатлар ва энг тугал саломлар бўлсин!

بَرَهَلَلْ دُمْحَلَاوَا نِي لَسْرُمْلَا لِي لَعْمَالَسَوَاوَا نُوْفِصَيَا مَعَزَعَلَا بَرَكْبَرَا نَاخْبُسَا
نِي مَلَاغَلَا

Сенинг Роббинг, иззат Робби улар қилаётган васфдан покдир. Ва юборилган Расулларга салом бўлсин! Оламларнинг Робби Аллоҳга ҳамд бўлсин!

Таржима Аллоҳ азза ва жалланинг фазли ва ёрдами билан 31/01/2013м. 19/03/1434 ҳ. да ўз ниҳоясига етди.

Аллоҳдан камчилик ва нуқснларимизни афв этиб, ушбу озижона уринишимиздан мусулмонларни манфаатдор этишини сўраймиз! Амин!